Kitapm kˈdaŋiŋ̃ Apokalips kɛn Jan ɾ̃aaŋo

Kupm mɛtn taar taaɗjeki ɗoobm gɛn dooy kitapm kˈdaŋiŋ̃ Apokalips kɛn Jan raaŋo

Jan debm kɛn raaŋ kitapm ara se taaɗ mɛtn nakgen kɛn Isa al-Masi taaɗiŋ̃o mɛtiŋ̃ tooɗ tal se. Kaaɗ kɛn se naaŋ̃ jˈɔk kˈɓaansiŋ̃ gɔtn maane ɔl gurugiŋ̃ daan ki kˈdaŋiŋ̃ Patmos se. Kɛn ɔl jaay jˈɔk kˈɓaansiŋ̃ se taa naaŋ̃ taaɗ Labar Jiga gɛn Isa al-Masi jeege tu, kaaɗ kɛn̄ se ɓo gaar magal *Rɔm ki lee dabar dabar jee al-Masige se. Naaŋ̃ raaŋ eglizge tun cili kɛn taa naaŋ Turki kɛn ɓɔrse se gɔtn kɛn markabge lee ɗaarni, ɔɔ gɔtn se kˈdaŋiŋ̃ Smirn. Jee al-Masige jaay kˈdabarɗe se taa naaɗe jeel mɛlɗe ɓo Isa al-Masi kaliŋ̃ ki sum. Kaaɗ kɛn gɔtɔ tɛɗɗen ɔɔŋ̃ se ɓo, Jan raaŋɗen kitapm se taa aɗen tɔɔgŋ maakɗe do kaal maakɗe ki ɔɔ do kɔnd doɗe kɛn naaɗe ɔnd do Raa ki se. Maakŋ kitapiŋ̃ ki se Jan taaɗ mɛtn nakgen Isa taaɗiŋ̃ mɛtiŋ̃ ute napar taargen aan gɔɔ jˈaal kaal naagŋ taara. Naɓo nakgen se jee al-Masigen jeel Kitapm kɛn Raa dɔɔko ute jeege do dɔkiŋ̃ se ɓo jeel ɔk mɛtiŋa, ey num jee kuuy se, naaɗe jeel ɔk mɛtiŋ̃ eyo. Nakgen Isa al-Masi teec naan Jan ki jaay taaɗiŋ̃ mɛtiŋ̃ se, naparɗe kalaŋ eyo, naɓo ko taariŋ̃ se kalaŋ sum. Ko taar kɛn Jan jen taaɗa tap tap se naaŋ̃ je ɗeekŋ

ɔɔ ɓɔrse j'aak aan gɔɔ nakgen ɔk tɔɔgɔ do jeege tu
se ɓo cirga gɔtɔ ɓaa se paac, naɓo Isa al-Masi, naan̰
kɛn Mɛl kalaŋ sum se utu 'cir nakgen ɔk tɔɔgɔ do
jeege tu se gɛn sɔrɔkin̰a. Naan̰ 'tɛɗn naan̰ se taa gɛn
Raa ɔɔ gɛn jeen̰ge.

Jan taaɗ mɛtn nakgen kɛn naan̰ aako

1 Kɛse ɓo mɛtn taar nakgen k'jeel mɛtin̰ ey jaay
*Raa taaɗ mɛtin̰ Isa *al-Masi ki ɔɔ Isa ɔl kɔɗ naan̰
se ɓaa taaɗ mɛtin̰ ɓulin̰ Jan ki, taa Jan ɓaa taaɗ
mɛtin̰ jee tɛɗn naabm Raage tu nakgen kɛn utu
'kaan naan ki se. 2 Jan se aako utu kaamin̰a ɔɔ taaɗ
mɛtin̰ paac jeege tu ɔɔ kɛse Taar Raa mala ɔɔ kɛse
ɓo nakgen mɛt kɛn k'jeel mɛtin̰ ey jaay Isa al-Masi
mala taaɗin̰o mɛtin̰ se. 3 Maak-raapo debm kɛn
dooy taar se jeege tu ɔɔ maak-raapo jeege tun booy
taar kɛn teeco taar Raa ki kɛn k'raaŋin̰o ara ɔɔ took
do ki. Taa nakgen se kaaɗin̰ ɔɔpga gɔɔrɔ utu 'kaana.

*Jan raaŋ ɔl tɔɔsin̰ *eglizge tun taa naaŋ Azi ki*

4 Kɛse maam Jan ɓo m'raaŋsen kitapm se naase
eglizge tun maakŋ gɛgɛrge tun kaam cili kɛn taa
naaŋ Azi kɛn kaam kalaŋ. Ɔn̰ Raa kɛn do dɔkin̰a,
ɓɔrse, ɔɔ kɛn utu ɓaaɗo ɔɔ ute nirl Raagen cilin
naan kaag don̰ ki se asen tɛɗn bɛɛn̰a ɔɔ asen kɛɗn
tɔɔsin̰a. 5 Ɔn̰ Isa *al-Masi debm saaɗn mɛt ki ɔɔ
naan̰ ɓo debm duro deet deet daan yoge tu ɔɔ naan̰
ɓo Gaar gɛn gaarin̰gen do naaŋ ki se, ɔn̰ asen tɛɗn
bɛɛn̰a ɔɔ asen kɛɗn tɔɔsin̰ kici.

Isa se, naan̰ ɓo debm jejeki, ɔɔ ute moosin̰ se,
naan̰ ɔɔɗjekiga dojege maakŋ *kusin̰ ki. 6 Naan̰
ɔljekiga maakŋ gaarin̰ ki ɔɔ tɛɗjekiga k'tɛɗkiga jee
tɛɗn *sɛrkɛ gɛn Bubin̰ Raa. Bin num ɔn̰ jeege paac

aŋ̃ *nooko ɔɔ ɔŋ̃ tɔɔgŋ naaŋ̃ se lɛ 'tiŋg gɛn daayum daayum. *Amin!
7 'Booyki! Isa utu aɗe ɓaa maakŋ gapar ki,
ɔɔ jee tɔɔsiŋ̃o do kaag ki ute jeege paac,
naaɗe utu aŋ̃ kaakŋ ute kaamɗe.
Ɓii kɛn se, jeegen do naaŋ ki paac utu 'tɔɔyɔ ɔɔ
'keem nɔɔ.
Taar se utu 'tɛɗn̄ ɗeer ɗeer. Amin!
8 Mɛljege Raa ɗeek ɔɔ: «Maam m'Alpa ɔɔ m'Omega* ɔɔ maam m'Sidburku, maam kɛn do kupm mɛt ki, kɛn ɓɔrse ɔɔ kɛn utu aɗe ɓaa.»

Jan aak Isa maakŋ gariŋ̃ ki

9 Kɛn ara maam gɛnaase Jan kɛn utu ɔɔɗ yɛɛɓiŋ̃ ute naase. Ɔɔ maam kic m'ɔŋga bɛɗum *maakŋ Gaar Raa ki te naase. Taa Isa se, maam kic m'utu m'aay kaamum te naase. Kɛn ɔl jaay k'j'ɔk k'ɓaam gɔtn kɛn maane ɔl gurugiŋ̃ kɛn k'daŋiŋ̃ Patmos se, taa taar Raa ɔɔ taa saaɗn̄ Isa kɛn maam m'lee m'taaɗ se. 10 Ɓii kalaŋ *Nirl Salal bɔɔy dom ki ɔɔ gɔtn se maam booy mind nam taaɗ mɛtum ki makɔŋ̃ɔ aan gɔɔ pulu ɔɔ ɓii kɛn se ɓii dumas†. 11 Mind nam ese se taaɗum ɔɔ: «Nakŋ naai aakiŋ̃ se 'raaŋiŋ̃ maakŋ kitap ki ɔɔ ɔliŋ̃ *eglizge tun maakŋ gɛgɛrge tun kaam cili jee kɛn: Ɛpɛz ki, Smirn ki, Pɛrgam ki, Tiatir ki, Sarde ki, Piladelpi ki ute jee Laodise ki kici.»

12 Kɛn maam jaay m'booy mind nam se, m'tɛrl m'aak mɛtum ki. Num kɛn maam jaay m'tɛrl se, m'aak lɔɔmpɔn daabge cili. 13 Maam m'aak nam aan gɔɔ Goon Debkilimi‡ ɗaar ɗaar daan lɔɔmpge

---

* **1:8** Alpa ɔɔ Omega se je ɗeekŋ ɔɔ: maam ɓo m'do kupm mɛt ki ɔɔ m'taar tɔɔliŋ̃a. † **1:10** Ɓii dumas se ɓii gɛn Mɛljege. ‡ **1:13** Aak Dan 7.13.

tun cili se; kaliŋ roŋ ki se jɛrlɛ bini aan naagŋ jɛŋ ki. Ɔɔ naaŋ dɔɔk kaaɗiŋ ute kɔl kɛn k'ɗaapiŋ ute daab; 14 ɔɔ bɛɛkŋ doŋ se raap lak lak aan gɔɔ kuubu ɔɔ kaamiŋ se lɛ aal bilik bilik aan gɔɔ pooɗo. 15 Ɔɔ jɛŋge se aan gɔɔ maal kɛn j'ɔliŋo pooɗn jaay aac dɛŋ se, ɔɔ mindiŋ lɛ aan gɔɔ keem ool kɛn ɗoocga num eem uu se. 16 Ɔɔ maakŋ ji daamiŋ ki se, naaŋ ɔk k-dijge cili. Ɔɔ gɔrɗ-jɛrlɛ kɛn taariŋgen di taat ranan ranan se, teeco taariŋ ki ɔɔ daan-kaamiŋ se aan gɔɔ kaaɗn kɛn aanga katar ki num ɔs tɔk kaama kiric se.

17 Kɛn maam jaay m'aakiŋ se, maam m'ooc mɛtn jɛŋ ki aan gɔɔ debm ooyga kooyo. Num gaŋ naaŋ ɔnd ji daamiŋ dom ki ɔɔ ɗeekum ɔɔ: «Ɔŋte 'ɓeere! Maam ɓo debm kɛn deet deete ɔɔ kɛn kaam mɔɔtn. 18 Maam ɓo debm m'iŋg zɛɛrɛ. Maam se m'ooyoga kooyo naɓo m'duroga daan yoge tu ɔɔ ɓɔrse m'utu m'iŋg zɛɛrɛ gɛn daayum daayum. Maam se m'ɔk tɔɔgɔ do yo ki ɔɔ do ɓee yoge tu kici. 19 'Booyo! Nakgen kɛn naai aakiŋga kaaka ɔɔ kɛngen utu aɗe ɓaa naan ki se, 'raaŋiŋ maakŋ kitap ki. 20 K-dijgen cilin kɛn maam m'ɔkiŋ ji daamum ki ute lɔɔmpɔn daabgen cili kɛn naai aakiŋo jaay *'jeel mɛtiŋ ey se, 'booyo: k-dijgen cili se taaɗ te *kɔɗn Raagen cilin gɛn eglizgen maakŋ gɛgɛrge tun kɛn kaam cili se. Ɔɔ lɔɔmpɔn gɛn daabgen cili se lɛ, je taaɗn ute eglizgen maakŋ gɛgɛrge tun kaam cili se kici.»

2

*Maktubm se k'raaŋiŋ *eglizn kɛn Ɛpɛz ki*

1 *Kɔɗn Raa kɛn lee bɔɔb eglizn maakŋ gɛgɛr kɛn Ɛpɛz ki se, 'raaŋiŋ maktub ɔɔ:

'Booyo! Debm kɛn ɔk k-dijge cilin ji daaminˇ ki ɔɔ kɛn lee daan lɔɔmpge tun cilin gɛn daab se taaɗi ɔɔ:
2 «Naabse kɛn naase 'tɛɗki paac ute kaay kaamse kɛn naase ɔkki maakŋ naabse ki se, maam m'jeele. Ɔɔ maam m'jeele naase se ɔŋki 'sɛrkŋ jee *kusiŋge eyo. Jee kɛn tɛɗ roɗe aan gɔɔ *jee kaaˇ naabm Isage se, naase aak 'jeelɗeki naaɗe se jee kaaˇ naabm Isage eyo, naase ɔŋɗeki naaɗe se, jee taar-kɔɔɓge. 3 Anum naase se daayum aayki kaamse; naase se 'dabarkiga taa maama ɔɔ ɔlki te mɛtse cɛɛɓ ki eyo. 4 Num maam se m'ɔk taara te naase gɛn taaɗa: maak-je kɛn naase ɔkki do maam ki deet se, ɓɔrse aan gɔɔ kɛn do dɔkiˇ eyo. 5 'Saapki tu! Ey num naase uunkiroga mɛtn naabse jiga naɓo naase aal oockiga. Bin num 'tɛrlki kiŋgse ɔɔ 'tɛrlki tɛɗn naabse aan gɔɔ kɛn naase 'lee tɛɗiˇkiro do dɔkiˇ se. Kɛn bin ey num, maam se m'utu m'asen kɔŋɔ ɔɔ kɛn naase jaay 'tɛrlki te kiŋgse ey se, lɔɔmpsen gɛn daab se, m'aˇ kuun ɗɛɛtn gɔt kuuy. 6 Naɓo naase kic utu 'tɛɗki nakŋ jiga. Aan gɔɔ maam m'ɔɔɗ m'uun naabm jee Nikolait* tɛɗ se, naase kic ɔɔɗ undɗeki bin kici.
7 «Debm kɛn ɔk bi booyo num, 'booy taar kɛn *Nirl Raa taaɗ eglizge tun gɔtɔ ɓaa se paac se: nakgen se jaay debm cirɗega num, maam m'aˇ kɛɗn koojˇ kaagŋ kɛn ɛɗ kaaja kɛn maakŋ jinɛn Raa ki se.»

*Maktubm se k'raaŋiˇ *eglizn kɛn Smirn ki*

* **2:6** Jee Nikolait se dooy jeege ute Taar Raa kɛn mɛt ki eyo.

8 *Kɔɗn Raa kɛn lee bɔɔb eglizn maakŋ gɛgɛr kɛn
Smirn ki se, 'raaŋiŋ̃ maktub ɔɔ:
'Booyo! Debm̃ deet deet ɔɔ kɛn kaam mɔɔtn,
naaŋ̃ kɛn ooyo ɔɔ duroga daan yoge tu se taaɗsen
ɔɔ:
9 «Maam se m'jeel dubarse ute daayse, naɓo
naan *Raa ki se, naase se jee maalge. Kɔɔɗn kɛn
jee tɛɗ roɗe aan gɔɔ Yaudge lee ɔɔɗse se, maam
m'utu m'booyo. Naaɗe se Yaudge eyo, num
naaɗe se jee *'Bubm sitange. 10 Naase se utu aki
dabara naɓo ɔn̰te 'ɓeerki. 'Booyo! Bubm sitange
utu tɔkŋ jeesegen mɛtiŋ̃ge aɗe kɔmb daŋgay ki
taa asen naama ɔɔ naase aki dabara gɛn ɓii sik.
Num aayki kaamse bini kɛn j'asen tɔɔl kic num
ɔn̰ten tujki ɔrmse ɔɔ maam m'utu m'asen kɛɗn
laatn tɔɔmɔ† kɛn taaɗ ɔɔ naase se ɔŋkiga kaaja gɛn
daayum.
11 «Debm kɛn ɔk bi booyo num, 'booy taar kɛn
*Nirl Raa taaɗ eglizge tun gɔtn ɓaa se paac:
debm jaay aasiŋ̃ga ɔɔ ɔŋ cirga se, yo gɛn k-dige
se aŋ̰ kɔŋ tɛɗn ɗĩm eyo.»

*Maktubm se k'raaŋiŋ̃ *eglizn kɛn Pɛrgam ki*

12 *Kɔɗn Raa kɛn lee bɔɔb eglizn maakŋ gɛgɛr kɛn
Pɛrgam ki se, raaŋiŋ̃ maktub ɔɔ:
'Booyo! Debm kɛn ɔk gɔrɗ-jɛrl taariŋ̃ge di paac
taat ranan ranan se, taaɗsen ɔɔ:
13 «Maakŋ gɛgɛr kɛn naase iŋgki se, maam
m'jeelse. *'Bubm sitange utu iŋg gɔtn se ɔɔ gɔtse ki
se, naaŋ̃ gaarge. Num ute naaŋ̃ se kic, naase utu
'dɔɔkki ute maama. Ey num maakŋ gɛgɛr kɛn se

† **2:10** Laatn tɔɔmɔ se je ɗeekŋ ɔɔ j'asen kɛɗn nakŋ kɛn asen raap maakse. Naaŋ̃ se aan gɔɔ bɛɗɛ kici.

ɓo naaɗe təəlo Antipas debm saaɗum kɛn tuj te
ərmiɲ̃ ey se. Ute naaɲ̃ se kic ɓo naase ɔɲ̃ki te eyo,
utu aalki kaal maakse dom ki tap, ey num Bubm
sitange se utu iŋg gətse ki. 14 «Num maam se m'ɔk
taara te naase gɛn taaɗa: gətn naase ki se, naase
ɔkki jeegen kɛn uun ɗoobm Balaam‡ kɛn dɛj
Gaar Balak jaay ɔl gaan *Israɛlge tɛrl naaga Raa
ki ɔso daa maraga do dəkiɲ̃a ɔɔ ɛɛso naapa. 15 Ɔɔ
tɛr gətn naase ki se, naase ɔkki jeegen took uun
taar kɛn jee Nikolaitge§ lee dooy jeege se kici.
16 Ɓɛrɛ, naase se 'tɛrlki kiŋgse! Ey num ɔɔpga
gɔɔrɔ maam m'utu m'ɓaaɗo ɔɔ m'utu m'aɗen
kooco ute gərɗ-jɛrl kɛn 'teecɲ̃ taarum ki se.
17 «Debm kɛn ɔk bi booyo num, 'booy taar *Nirl
Raa taaɗ eglizge tun gətn ɓaa se paac: debm
aasiŋ̃ga do nakge tun se num, maam m'aɲ̃ kɛɗn
kɔsn k'daŋiɲ̃ maan* kɛn Raa ɔyiɲ̃o kɔy se. Ɔɔ
tɛr m'aɲ̃ kɛɗn ko raap raapo. Ɔɔ ko kɛn ese se,
k'raaŋga raaŋ ro kiji ro ki. Ɔɔ debm j'aɲ̃ kɛɗn ko
se sum ɓo 'jeel ro se, ey num nam kuuy se kɔŋ
jeel eyo.»

*Maktubm se k'raaŋiɲ̃ *eglizn kɛn Tiatir ki*

18 *Kɔɗn Raa kɛn lee bɔɔb eglizn maakŋ gɛgɛr kɛn
Tiatir ki se, raaŋiɲ̃ maktub ɔɔ:

'Booyo! Goon Raa kɛn kaamiɲ̃ aan gɔɔ pooɗn
ɔk kɔkɔ ɔɔ jɛŋ̃ge aan gɔɔ maal zɛɛr kɛn j'ɔɔɗiɲ̃o
pooɗn aac dɛŋ se, taaɗsen ɔɔ:

---

‡ **2:14** Balaam se debm kərɗɔ kɛn Balak, Gaar Moabge, rɛjiɲ̃o taa ɓaaɗo naam gaan *Israɛlge. Aak Nmb koɲ̃ 22-24, 25.1-2 ɔɔ 31.16.

§ **2:15** Aak berse 6. * **2:17** Maan se kɔsn kɛn Raa siɗo gaan Israɛlge tu kaaɗ kɛn naaɗe tiŋgo kɔɗ-ɓaar ki.

19 «Nakŋ naase 'tɛɗki paac se maam m'jeele.
Maam m'jeel maak-je kɛn naase ɔkki do jeege
tu, ɔɔ ɓɔrse kic naase utu aal kaal maakse dom
ki rɔk. Maam m'jeel naabsen kɛn lee 'tɛɗki
ute kaay kaam kɛn naase ɔkki se. Ɔɔ m'jeele
naabsegen naase 'tɛɗki kaam mɔɔtn se dɛn cir
kɛn deete. 20 «Num maam se, m'ɔk taara te naase:
Jezabɛl mɛnd tɛɗ roŋ̃ aan gɔɔ mɛnd taaɗ taar
teeco taar Raa ki se, naase ɔŋ̃iŋ̃ki naaŋ̃ lee dɛrl
jee tɛɗn naabumge ɔɔ dɛjɗe ɔɔ k̃'tɛrl naaga Raa
ki ɔɔ ɔlɗe naaɗe se ɔs daa maraga. 21 Maam
m'ɔŋ̃ ɓiia, m'ɔɔ bin sum ɓo, naaŋ̃ 'tɛrl kiŋgiŋ̃a ɔɔ
kɔŋ̃ k̃ɛɛsn gaabiŋ̃a. Num gaŋ naaŋ̃ baate kɔŋ̃ɔ.
22 'Booyki! Ɓɔrse maam m'aŋ̃ kaliŋ̃ do daŋal
ki, naaŋ̃ dabar makɔŋ̃ɔ. Ɔɔ gaabgen ɛɛsiŋ̃ naaŋ̃
se jaay tɛrl te kiŋgɗe ey num, naaɗe kic m'utu
m'aɗen dabar bin kici. 23 Maam m'aŋ̃ tɔɔl te
gɛniŋ̃ge se naatn. Bin ɓo eglizge paac 'jeele,
maam se m'jeel m'naŋ taar kɛn maakŋ jikilimge
tu. Ɔɔ naŋa naŋa kic ɓo, maakse ki se, maam
m'aŋ̃ dabara do nakge tun naaŋ̃ tɛɗa. 24 Num
naasen, jee ɔɔp maakŋ Tiatir kɛn ɔlsen maak
ki ey se, taar jee se lee dooy jeege se, naase
lɛ 'took uunki te eyo, naase lɛ 'jeki te jeel taar
maakŋ *Ɓubm sitange tu aan gɔɔ gɛn naaɗen lee
saapiŋ̃ se eyo. Taa naaŋ̃ se maam m'asen kɔŋ
kɔnd ɗim kuuy dose ki ey sum. 25 Naɓo nakŋ
kɛn naase 'booyiŋ̃kiga jaay aalkiga maakse do
ki se, ɔkiŋ̃ki tɔɔgɔ bini maam m'aɗe ɓaa maak
ki. 26 «Nak̃gen se jaay debm cirɗega ɔɔ iŋgga do
naabum ki bini naŋiŋ̃ga tak se, maam m'aɗen
tɔnd naaɗe ɓo 'tiŋg dɔ mɛtjil jikilimge tun do
naaŋ ki paac. 27 *Ɔɔ jee ɓaa se paac naaɗe aɗen*

lee tɔnd ute sirɗn kˈɗaapiŋ̃ ute maala. Ute naaŋ̃ se, naaɗe aɗe lee tɔnd tɔɔkŋ aan gɔɔ kɛn kˈlee kˈtɔnd̃ kˈtɔɔk dugul nɛŋ̃jge se.† 28 Aan gɔɔ Bubum ɛɗum tɔɔgɔ do jeege tu se, maam kic mˈɛɗɗen naaɗe ki bin kici. Ɔɔ tɛr maam mˈutu mˈaɗen kɛɗn Bɛbɛl gɛn do mɛtbeeki se kici.

29 «Debm kɛn ɔk bi booyo num, booy taar kɛn *Nirl Raa taaɗ eglizge tun gɔtn ɓaa se paac.»

3

*Maktubm kˈraaŋjiŋ̃ *eglizn kɛn Sarde ki*

1 *Kɔɗn Raa kɛn lee bɔɔb eglizn maakŋ gɛgɛr kɛn Sarde ki se, raaŋjiŋ̃ maktub ɔɔ:

ˈBooyo! Debm ɔk Nirl Raagen cili* ute k-dijgen cili se taaɗsen ɔɔ:

«Maam mˈjeel naabse kɛn naase ˈlee ˈtɛɗki se. Nookse eem aan gɔɔ jee utu zɛɛrɛ; num gaŋ naase se jeegen ooyga kooyo. 2 Iiŋ̃ki raan! Naabsegen mɛtiŋ̃gen ɓaa ɓaa tuju se ɔkɗeki jiga taa naan Raam ki se, naabm naase ˈtɛɗki se maam mˈɔŋjiŋ̃ paac ɓo aac eyo. 3 ˈSaapki do taar kɛn ˈbooyiŋ̃kiro se ɔɔ kɛn kˈdooyseno jaay naase ˈtook aalkiro maakse do ki. Bin se ˈbɔɔbiŋ̃ki jiga ɔɔ ˈtɛrlki maakse. Num kɛn naase jaay iŋg̃ki zɛɛrɛ ey num, maam mˈaɗe ɓaa aan gɔɔ debm ɓoogo kaaɗ kɛn naai ˈjeel eyo ɔɔ mˈai kɔki do jii ki. 4 Ey num Sarde ki se, jeesegen mɛtiŋ̃ge se, kalɗege se naaɗe ɔŋ ilimiŋ̃ te eyo. Naaɗe se ɓo jeegen tuso kalɗegen raap raap se ɔɔ naaɗe lee ute maama taa naaɗe aŋ̃ kɔŋ kaasiŋ̃a. 5 «Bin num ˈbooyki: nakgen se paac jaay debm cirɗenga num, jˈaŋ̃

† **2:27** Aak KKR 2.9. * **3:1** Nirl Raagen cili se je taaɗ ute Nirl Raa mala mala.

tusn kalgen raap raapo. Ɔɔ roŋ̃ maakŋ Kitapm Kaaj ki se lɛ, m'aŋ̃ kɔŋ tɔɔl eyo, num naan Bubum ki ɔɔ naan kɔɗiŋ̃ge tu se, maam m'taaɗn m'ɔɔ: naaŋ̃ se debm maama.

6 «Debm kɛn ɔk bi booyo num, 'booy taar kɛn *Nirl Raa taaɗ eglizge tun gɔtn ɓaa se paac.»

*Maktubm se k'raaŋiŋ̃ *eglizn kɛn Piladelpi ki*

7 *Kɔɗn Raa kɛn lee bɔɔb eglizn maakŋ gɛgɛr kɛn Piladelpi ki se, raaŋiŋ̃ maktub ɔɔ:

'Booyo! Debm *salal ɔɔ debm kɛn lee te kɛn mɛt ki, naaŋ̃ ɓo debm kɛn ɔk lɛkɛrlɛ gɛn taa ɓee *Daud, kɛn naaŋ̃ jaay ɔɔɗga taa ɗoobo se, nam kuuy tap ɓo ɔŋ ɗɛ̃kɛliŋ̃ eyo. Ɔɔ kɛn naaŋ̃ ɗɛkɛliŋ̃ga lɛ, nam kuuy ɔk ɗoobm kɛn aŋ̃ kɔɔɗ eyo, taaɗ̃sen ɔɔ:

8 «Naabm kɛn naase 'tɛɗki paac se, maam m'jeele. Aakki! Maam m'ɔɔɗiga taa ɗoobo naanse ki, nam tap ɓo aŋ̃ kɔŋ gaas eyo. Ey num naase se 'tɔɔgse kic ɓo baata. Ute naaŋ̃ se kic ɓo, naase 'took uunki taaruma ɔɔ ɔŋ 'baatum te eyo. 9 'Booyki! Jee *Ɓubm sitangen tɛɗ roɗe ɔɔ naaɗe Yaudge se, ɓɛrɛ, naaɗe se jee taar-kɔɔɓge ɔɔ naaɗe se maam m'ɛɗisiŋ̃ga kaam jise. 'Booyki. Maam m'utu m'aɗeno tɔɔɗn ɓaa gɔtse ki ɔɔ naaɗe utu 'kɛrgŋ mɛtn jɛse ki ɔɔ asen jeel naase se maam m'jese. 10 Aan gɔɔ naase aayki kaamse 'bɔɔbkiga taarum se, maam kic m'utu m'asen bɔɔbɔ kaaɗ kɛn dubara aɗe ɓaa do jeege tun do naaŋ ki jaay utu aɗe naam se. 11 Ɓɛrɛ, maam se ɔɔpga gɔɔrɔ m'aɗe ɓaa. Bin num taar *Raa kɛn naase 'booyiŋ̃ki se, ɔkiŋ̃ki tɔɔgɔ taa laatn tɔɔm k'j'ɛɗɗesiŋ̃ se, nam tap ɓo aŋ̃ 'kɔŋ kuun eyo.

12 «Nakgen se jaay debm cirɗega num, maam m'aŋ̃ tɛɗiŋ̃ aan gɔɔ duliyu maakŋ *'Bee Raam ki ɔɔ nam tap ɓo aŋ̃ kɔŋ kɔɔɗ eyo. Ɔɔ maam m'aŋ̃ raaŋ ro Raama ɔɔ ro gɛgɛr Jeruzalɛm kiji kɛn gɛgɛr Raam se roŋ̃ ki ɔɔ gɛgɛr se Raa bɔɔyiŋ̃o maakŋ raa ki. Ɔɔ tɛr m'aŋ̃ raaŋ rom kiji roŋ̃ ki kici.
13 «Debm kɛn ɔk bi booyo num, 'booy taar gɛn *Nirl Raa taaɗ eglizge tun gɔtn ɓaa se paac.»

*Maktubm se k'raaŋiŋ̃ *eglizn kɛn Laodise ki*

14 *Kɔɗn Raa kɛn lee bɔɔb eglizn maakŋ gɛgɛr kɛn Laodise ki se, raaŋiŋ̃ maktub ɔɔ:

'Booyo! Debm saaɗn kɛn tuj ɔrmiŋ̃ eyo ɔɔ lee te mɛt ki kɛn k'daŋiŋ̃ *Amin, ɔɔ ute ɗoobm naaŋ̃ se ɓo Raa aalo nakge paac se, naaŋ̃ taaɗsen ɔɔ:
15 «Naabsen kɛn naase 'tɛɗki paac se, maam m'jeele: naase lɛ urlki eyo ɔɔ ɔŋgki eyo. Maam je naase 'tɛɗki ɔŋgo ey lɛ urlu. 16 Taa naase lɛ uurlki eyo ɔɔ ɔŋgki kɛɗɛk ey se, num aan gɔɔ naase ɔŋgki zom sum se, maam m'asen tɔɔɗn tɔl naatn. 17 Taa naasen 'taaɗki ɔɔki: maam se m'ɔk maala ɔɔ m'tɛɗga debm maal gɔtiŋ̃ gɔtɔ ɔɔ ɗim tap ɓo daayum eyo. Gaŋ naase 'jeelki eyo ey num naase ɓo jee kɔɔɗn yɛɛɓgen jeege aakse kic ɛɛjsen dose ki. Naase se jee daayge, 'kaam-tɔɔkki ɔɔ 'mɛt-beerki. 18 'Booyki m'asen dɛjɛ: 'ɓaakiro gɔtum ki, 'dugki daabm k'j'ɔɔyiŋ̃ga kɔɔy pooɗn taa aki tɛɗn jee maalge. 'Baakiro 'dugki kalgen raap raapo taa asen kɔy mɛt-beerse. Ɔɔ 'ɓaakiro 'dugki dawa kaama ɔɔ 'tɔmbki kaamse ki taa kaamsege 'tɔɔɗn taaka. 19 'Booyki! Debm kɛn maam m'jeŋ̃ se, maam m'mooyiŋ̃a ɔɔ m'dɛjiŋ̃a.

Bərse se, 'tɛrlki kiŋgse ɔɔ ɔkumki ɔɔn̰ɔ. 20 'Booyki!
Maam se m'ɗaar taa ɗoob ki ɔɔ m'tənd kaam
taara. Ɔɔ nam jaay booyga minduma ɔɔ ɔɔɗumga
kaam taara se, maam m'kɛnd ɓeen̰ ki ɔɔ m'ɓaa
kiŋg kɔsn te naan̰a. 21 «Nakgen se jaay debm
cirɗega num, maam m'an̰ kuun kɔnd do kaag
dom ki ɔɔ naan̰ kiŋg te maama aan gɔɔ kɛn maam
m'cir nakgen se jaay ɓərse m'iŋg do kaag do ki te
Bubum kic se.
22 «Debm kɛn ɔk bi booyo num, 'booy taar kɛn
*Nirl Raa taaɗ eglizge tun gɔtn ɓaa se paac.»

4

*Jan aak jeege eem keem *Raa maakŋ raa ki*

1 Kɛn nakgen se jaay deel se, tɛr maam m'aak
maakŋ raa ki se, taa ɗoobo ɔɔɗ waŋ.

Gɔtn se m'booy mind nam kɛn taaɗumo deet
deet makɔn̰ aan gɔɔ pulu se ɗeekum ɔɔ: «Ooko,
'ɓaaɗo raan ara ɔɔ maam m'utu m'ai taaɗn mɛtn
nakgen sɔm utu 'kaan se.» 2 Gaŋ gɔtn se sum
ɓo, *Nirl Salal naar bɔɔy dom ki ɔɔ m'aak kaag
do maakŋ raa ki ɔɔ nam iŋg kiŋg do ki. 3 Nam
kɛn iŋg do ki se, daan kaamin̰ ɔmb birin̰ birin̰
aan gɔɔ kogen kɛn te roɗe, kɛn k'daŋin̰ jasp ute
sardoin ɔmb birin̰ birin̰ se. Ɔɔ kaag do se, wɔɔjn̰
maakŋ raa ɔl guruginn̰a. Ɔɔ wɔɔj maakŋ raa se
aak bɛɛ ɔmb birin̰ birin̰ ɔɔ zɛɛr mɛt ki cidîɗ aan
gɔɔ ko kɛn k'daŋin̰ emorid. 4 Kaag do se, kaag
doge kuuy sik-di-kaar-sɔɔ se ɔl guruginn̰ ɔɔ magalge
sik-di-kaar-sɔɔ tiŋg do kaag doge tun se. Kalɗegen
roɗe ki se raap lak lak ɔɔ laatn gaarin̰gen k'tɛɗin̰
ute daab se doɗe ki tak tak. 5 Maam m'aak mɛtn
kaag do ki se maane aal wusuk wusuk m'booy

mind jeege ute raa kɛn taat tiriŋ̃ tiriŋ̃ se gɔtn ese kici. Naan kaag do ki se m'aak jɛl̃ pooɗge cili ɔk kɔkɔ. Jɛl pooɗgen cili se, kɛse je taaɗ ute nirl Raagen cili. 6 Ɔɔ tɛr naan kaag do ki se naka kalaŋ tooɗ aan gɔɔ baar maan tooɗ yɛl yɛl se.
Tɛr ne-ɗimge sɔɔ gurug aal kaag do se, ɔɔ nakgen se naagɗe ɔɔ maakɗe paac ɔk kaama. 7 Ne-ɗimgen se, kɛn deet se tec tupiyu, gɛn k-dige se tec goon maraŋa, gɛn k-mɔtɔge se daan-kaamiŋ̃ tec aan gɔɔ gɛn debkilimi ɔɔ gɛn k-sɔɔge se tec aan gɔɔ doobm kɛn tiiŋ̃ tiiŋ̃ raan se. 8 Ne-ɗimgen sɔɔ se, naŋa naŋa kic ɔk taa bɛɛkŋ kɛy mɛcɛ mɛcɛ ɔɔ taa bɛɛkŋ kɛyɗege se, maakiŋ̃ ɔɔ naagiŋ̃ ɔk kaamge. Ne-ɗimgen se tɔɔm Raa nɔɔrɔ katara ɔŋ̃ eyo ɔɔ:
«Mɛlje, naai ɓo debm salal cir paac,
naai ɓo Raa Sidburku
kɛn do dɔkiŋa, kɛn ɓɔrse ɔɔ kɛn utu ɓaaɗo se.»
9 Raa kɛn iŋg do kaag do ki ɔɔ tiŋg zɛɛrɛ daayum daayum se, ne-ɗimgen se jaay eemiŋa, *nookiŋa ɔɔ tɔɔmiŋ̃ se, 10 magalgen sik-di-kaar-sɔɔ se ɓaaɗo ɛrg naan nam kɛn iŋg do kaag do ki se ɔɔ eemiŋ̃ naaŋ̃ kɛn tiŋg daayum daayum zɛɛrɛ se. Naaɗe tɔɔɗ naatn ute laatn gaariŋ̃ge doɗe ki ɔɔ ɔmbiŋ̃ naan kaag do ki se ɔɔ taaɗ ɔɔ:
11 «Mɛlje Raa,
tɔɔgɔ se iiŋ̃o gɔtn naai ki,
naai kali ki sum ɓo kɛn jeege ai tɔɔmɔ ɔɔ ai nooko,
taa nakge paac se, naai ɓo Debm Kaalɗe,
ɔɔ naai aalɗe ɔɔ ɓɔrse utu se kic ɓo te maak-je naai.»

5

*Jan aak Kitap ute *Goon Baatn Raa*

1 Tɛr maam m'aak nam kɛn iŋg do kaag do ki se,
ɔk kitap k'teeliŋga teele do ji daamiŋ ki, ɔɔ kitapm
se ɔk raaŋa naagiŋ ki ɔɔ maakiŋ ki. Kitapm se
k'teeŋiŋga teeŋe ute tiiɓm teeje gɔtɔ kaam cili. 2 Ɔɔ
maam m'aak *kɔɗn Raa kalaŋ se, ɔk tɔɔgɔ ɔɔ naaŋ
taaɗ makɔŋ ɔɔ: «Naŋa jaay ɔk ɗoobo aŋ kaasn gɛn
tɔɔɗn tiiɓm teejŋ gɔtɔ kaam cili jaay 'kɔɔɗn kaakŋ
kitapm se?»
3 Naɓo maakŋ raa ki, do naaŋ ki, ɔɔ mɛtn naaŋ
ki, nam jaay aŋ kaasn gɛn kɔɔɗn kaakŋ kitapm se
tap ɓo, gɔtɔ. 4 Gɔtn se maam m'baag keem makɔŋɔ
taa nam jaay ɔk ɗoobo gɛn kɔɔɗn kaakŋ kitapm se
gɔtɔ. 5 Tɛr maakŋ magalge tu se, deb kalaŋ taaɗum
ɔɔ: «Ɔŋten keeme. 'Booyo! Tupiy teeco taa ɓee Juda
ki se*; naaŋ se teeco mɛtjil Gaar *Daud ki. Naaŋ ɓo
debm kɛn cir nakge paac kɛn utu 'tɔɔɗn tiiɓm teejŋ
k'teeŋiŋ gɔtɔ kaam cili se ɔɔ kɔɔɗn kaakŋ kitapm
se.»
6 Tɛr maam m'aak kaag do kɛn ne-ɗimgen sɔɔ
ute magalgen sik-di-kaar-sɔɔ gurug ɔliŋ daan ki se
ɔɔ maam m'aak *Goon Baatn Raa k'tɔɔliŋo se ɗaar
ɗaar daan ki. Naaŋ ɔk kaajge cili ɔɔ kaamge kic cili†
ɔɔ kaamgen cili se je taaɗn ute Nirl Raagen cili kɛn
naaŋ ɔlɗeno do naaŋ ki paac. 7 Goon Baata se ɓaa
ɔŋ nam kɛn iŋg do kaag do ki se, ɔɔ ɔko kitapm kɛn
ji daamiŋ ki se. 8 Kɛn naaŋ jaay ɔko kitap sum se,
ne-ɗimgen sɔɔ ute magalgen sik-di-kaar-sɔɔ se ɛrg
naan Goon Baat ki. Ɔɔ naŋa naŋa kic ɔk nakŋ tec
kurundu ute bɛjɛŋgen gɛn daab ɔɔ ɗooc ute nakgen

* **5:5** Tupiyu se je taaɗn ute Isa al-Masi. Aak Jɛn 49.8-9. † **5:6** Maakŋ Kitapm Raa ki se kaag do se taaɗ ute tɔɔgɔ ɔɔ kaama taaɗ ute jeele ɔɔ cili se taaɗ ute nakŋ bɛɛ salal, jiga, aak bɛɛ. Aak Zak 3.9 ɔɔ 4.10.

oot nijimi. Kɛse je taaɗn ute keem jee Raage. 9 Gɔtn
se naaɗe aar kaa kɛn kiji ɔɔ maakŋ kaaɗe ki se,
naaɗe taaɗ ɔɔ:
«Ɗeere, naai kali ki sum ɓo
aas gɛn kaakŋ kɔkŋ kitapm se,
ɔɔ gɛn tɔɔɗn tiiɓm teejn̰ ro ki se.
Taa naai se k'tɔɔlioga
ɔɔ ute moosi se, naan *Raa ki naai 'dugga do jeege
ute mɛtjilɗege paac ute taar naaŋɗege ute taa
ɓeeɗege
ɔɔ ute taa naaŋɗege.
10 Naai 'tɛɗɗenga tɛɗga jee naaige
ɔɔ naai 'kɔsn gaara doɗe ki
ɔɔ naai 'tɛɗɗenga tɛɗga *jee tɛɗn sɛrkɛ Raajege tu.
Ɔɔ naaɗe se utu kɔsn gaara tɛlɛ ute naai do jeege
tun do naaŋ ki.»
11 Ne-ɗimgen sɔɔ ute magalgen sik-di-kaar-sɔɔ kɛn
gurug ɔl kaag do daan ki se, maam m'aaka ɔɔ
m'booy kɔɗn Raage dupu kando kando ɔɔ dɛn
ŋasaŋ ŋasaŋ ɓaaɗo gurug ɔlɗe naaɗe se daan ki.
12 Naaɗe aar kaa makɔn̰ɔ ɔɔ maakŋ kaaɗe ki se,
naaɗe taaɗ ɔɔ:
«Goon Baatn k'tɔɔlin̰o se ɓo, aas debm kɛn Raa an̰
kɛɗn tɔɔgɔ,
nakge paac kaam jin̰a, jeel-taara, tɔɔg cir nakge
paac.
Ɔn̰ jeege paac an̰ *nooko an̰ tɔɔmɔ ɔɔ an̰ magala.»
13 Tɛr nakgen Raa aalo paac se, kɛngen maakŋ
raa ki, do naaŋ ki, mɛtn naaŋ ki, ɔɔ kɛngen maakŋ
maane ki ute nakgen ɓaa se paac m'booyɗe aar kaa
ɔɔ maakŋ kaaɗe ki se, naaɗe taaɗ ɔɔ:
«Nam iŋg do kaag do ki ute Goon Baata se,
taa tɔɔgɔ se iin̰o gɔtn naaɗe ki

ute naaŋ se k'tɔɔmɗeki, k'magalɗeki ɔɔ k'nookɗeki, gɛn daayum daayum.»
14 Gɔtn se ne-ɗimgen sɔɔ se took ɔɔ: «*Amin.» Ɔɔ magalge se ɓaaɗo ɛrgɛ ɔɔ eemiŋa.

6

**Goon Baatn Raa tɔɔɗn tiiɓm teejŋ k'teeŋiŋ gɔtɔ kaam mɛcɛ*

1 Kaaɗ kɛn maam m'aak kaak Goon Baatn Raa se, maakŋ tiiɓm teejŋ kɛn k'teeŋiŋ gɔtɔ kaam cili se, naaŋ ɔɔɗ tiiɓm teejŋ k'teeŋiŋ deet se ɔɔ maakŋ ne-ɗimge tun sɔɔ se, maam m'booy deb kalaŋ taaɗ aan gɔɔ raa kɛn taat se ɔɔ: «'Baaɗo!» 2 Gɔtn se maam m'aak sindi raap raapo ɔɔ debm ooko do ki se ɔk k'pɛndɛkɛ. Debm ese se j'ɔndiŋo laatn gaariŋge. Naaŋ debm gaabm bɔɔr lee ɔs naaŋge ɔɔ tɛr naaŋ teecga gɛn ɓaa kɔsn naaŋgen kuuy daala.
3 Kɛn Goon Baata jaay ɔɔɗ naatn ute tiiɓm gɛn k-dige se, maam m'booy ne-ɗim gɛn k-dige se, taaɗ ɔɔ: «'Baaɗo!» 4 Ɔɔ gɔtn se, maam m'aak sind kuuy teeco ɔɔ sind se aac dɛŋ. Debm ooko do ki se j'ɛɗiŋ gɔrɗ-jɛrlɛ ɔɔ magala jiŋ ki ɔɔ j'undiŋ kulu taa naaŋ tɛɗn tɔɔsɛ se 'tɛɗn gɔtɔ do naaŋ ki ɔɔ kɔl jikilimge 'tɔɔl naapa.
5 Kɛn Goon Baata jaay ɔɔɗn naatn ute tiiɓm gɛn k-mɔtɔge se, maam m'booy ne-ɗim gɛn k-mɔtɔge se taaɗ ɔɔ: «'Baaɗo!» Ɔɔ gɔtn se maam m'aak sindi ilim kilimi ɔɔ debm ooko do ki se, ɔk nakŋ kɛn k'lee k'dɔɔjŋ nakge se jiŋ ki. 6 Tɛr maakŋ ne-ɗimge tun sɔɔ se, maam m'booy aan gɔɔ mind nam taaɗ ɔɔ: «Kɔɔl gɛn kɔɔr kaaria se, aas gɛn kɔgŋ nam kɛn tɛɗn naaba ɓii kalaŋ. Ɔɔ kɔɔr muriya kalaŋ ute kɔɔliŋ se lɛ, aas gɛn kɔgŋ nam kɛn tɛɗn naaba ɓii kalaŋ

kici. Num kɛn gɛn uubu ute tɔtn koojn̰ bin̰ se, ɔn̰ten lɛkɗe.»
7 Kɛn Goon Baata jaay ɔɔɗ naatn ute tiiɓm gɛn
k-sɔɔge se, m'booy ne-ɗimgen gɛn k-sɔɔge se taaɗ
ɔɔ: «'Baaɗo!» 8 Ɔɔ gɔtn se, maam m'aak sindi ɔɔ
ron̰ se tec aan gɔɔ gɛn debm ooyga kooyo. Ɔɔ debm
ooko do ki se, ron̰ *Yoa* ɔɔ ɓee yoge se kic ɔko mɛtin̰a.
Do naaŋa se, k'nigin̰ gɔtɔ kaam sɔɔ, ɔɔ jee kaam
kalaŋ se, j'undɗen kulu taa aɗen tɔɔl ute gɔrɗ-jɛrlɛ,
ɓoa, kɔɔn̰gen ɗɛɛt ɗɛɛtɛ, ute daa gaabge.
9 Kɛn Goon Baata jaay ɔɔɗ naatn ute tiiɓm gɛn
k-miige se, maam m'aak *gɔtn k'j'iin̰in̰ k'lee k'tɛɗn
sɛrkɛ Raa ki. Mɛtn nakŋ kɛn k'j'iin̰in̰ se, maam
m'aak ko jeegen k'tɔɔlɗe taa taar *Raa ɔɔ taa saaɗn
kɛn naaɗe lee tɛɗo se. 10 Ko jeegen se tɔɔɗ tɔɔy
makɔn̰ɔ ɔɔ: «Mɛlje, naai Debm *Salal ɔɔ kɛn mɛt ki
se, jee do naaŋ ki se, tap ɓo bini nuŋ ki jaay naai
aɗen kɔjn̰ bɔɔrɔ doɗe ki ɔɔ aɗen dabara taa naaɗe
tɔɔljeno naaje se?» 11 Gɔtn se, naaɗe se naŋa naŋa
kic ɓo j'ɛɗin̰ kal raap raapo ɔɔ jɛrl aan naagŋ jɛɗege
tu ɔɔ k'ɗeekɗen j'ɔɔ uɗki bi cɔkɔ, taa gɛnaasege se
kaamɗe aas te ey ɓɔrtɔ. Ɔɔ jee kuuy uun ɗoobm Isa
*al-Masi aan gɔɔ naase se kic j'utu j'aɗen tɔɔl aan
gɔɔ naase se kici.
12 Tɛr kɛn Goon Baata jaay ɔɔɗ naatn ute tiiɓm
gɛn k-mɛcɛge se, maam m'aak naaŋa te makɔn̰ɔ
ɔɔ kaaɗa se tɛɗ ilim dib aan gɔɔ jeegen tus kal kɔl
doa* ɔɔ laapa ute magalin̰ se tɛɗ aac aan gɔɔ mooso.
13 K-dijge se si rutuk rutuk do naaŋ ki aan gɔɔ
kurin̰ koojn̰ ko ba kuulu ɔl makɔn̰ jaay sin̰ taa-tɔɔg
se. 14 Maakŋ raa se aan̰ iig kilu aan gɔɔ raagŋ kɛn

* **6:12** Kal kɔl do Yaudge se ilim kilimi.

nam teel ɓaani. Koge ɔɔ naaŋgen maane gurug ɔlɗe daan ki se kic ɓo paac tɛɗ gɔtɔ. 15 Tɛr gaariŋ̃gen do naaŋ ki, magalge, bubm asgarge, jee nak̃ dɛnge, jee tɔɔgɔ, ɓulge ɔɔ kɛngen ɓulge eyo, paac aaŋ̃ ɓaa toom maakŋ iiɓge tu ɔɔ pakal liŋge tu. 16 Naaɗe taaɗ makɔŋ̃ɔ ɔɔ: «Ɔŋ̃ koge ute liŋge se si rujŋ̃ dojege tu, taa nam iŋg do kaag do ki se ute Goon Baatn Raa se ajenki kɔŋ kaak eyo ɔɔ maak-taarɗe ˈbɔɔy dojege tu eyo. 17 Taa ɓii ɔɔŋ̃ kɛn naaɗe an kɔjŋ̃ bɔɔrɔ do jeege tu ute maak-taarɗe se, ɓɛrɛ, aanga. Ɔɔ ɓii kɛn se, naŋa jaay kɔŋ ɗaar naanɗe ki?»

7

*Kɔɗn Raage tɔnd nakŋ kaakŋ jeele naan jee Raage tu

1 Kɛn nakgen se jaay deel se, mɛtn naaŋ kɛn kaam sɔɔ se, maam mˈaak gɔtɔ ɓo kɔɗn Raa ɗaar ro ki tak tak. Naaɗe gaas kuul iiŋ̃o gɔtɔ kaam sɔɔ taa kɔl do naaŋ ki eyo, do maane ki̇̃ eyo ɔɔ ro kaagge tu eyo. 2 Ɔɔ gɔtn se, maam mˈaak kɔɗn Raa kuuy iiŋ̃o kaam kaaɗa tookŋo. Ɔɔ kɔɗn Raa se, ɔk nakŋ *Raa zɛɛrɛ kɛn kˈtɔnd naan jeege tu gɛn kaakŋ jeelɗe se. Kɔɗn Raagen kaam sɔɔ kɛn jˈunddɛn kulu gɛn tujŋ̃ do naaŋa ute maane se, naaŋ̃ daŋ taaɗɗen makɔŋ̃ɔ ɔɔ: 3 «Ɔŋ̃ki! Ɔŋ̃ten ˈtɛɗki nakŋ *kusiŋ̃ do naaŋ ki, do maane ki̇̃ ute kaagge tu se bini naaje kˈtɔnd kaasn nakŋ kaakŋ jeele naan jee tɛɗn naabm Raage tu se jaayo.»

4 Gɔtn se maam mˈbooy kˈmɛɗjee kɛn kˈtɔnddɛga tɔnd nakŋ kaakŋ jeel naanɗe ki se; naaɗe aas dupu-kaar-te-sik-sɔɔ-kaar-sɔɔ (144 000) ɔɔ jee se paac teeco taa ɓee gaan *Israɛlge tu.

5 Taa ɓee Juda se, dupu-sik-kaar-dio (12 000);
gɛn Ruben naaɗe dupu-sik-kaar-dio (12 000);
gɛn Gad naaɗe dupu-sik-kaar-dio (12 000);
6 gɛn Asɛr naaɗe dupu-sik-kaar-dio (12 000);
gɛn Nɛptali naaɗe dupu-sik-kaar-dio (12 000);
gɛn Manase naaɗe dupu-sik-kaar-dio (12 000);
7 gɛn Simɛon naaɗe dupu-sik-kaar-dio (12 000);
gɛn Lɛbi naaɗe dupu-sik-kaar-dio (12 000);
gɛn Isakar naaɗe dupu-sik-kaar-dio (12 000);
8 gɛn Zabulon naaɗe dupu-sik-kaar-dio (12 000);
gɛn Yusup naaɗe dupu-sik-kaar-dio (12 000);
gɛn Benjamin kic naaɗe dupu-sik-kaar-dio (12 000).
Jeegen se paac ɔk nakŋ kaakŋ jeele naanɗege tu.

Jan aak jeege dɛn ŋasaŋ ŋasaŋ naan kaag do Raa ki

9 Kɛn nakgen se jaay deel se, maam m'aak mɛtjil jeege dɛn ŋasaŋ ŋasaŋ, ɔɔ jee se j'aɗen kɔŋ mɛɗ eyo. Jeege paac ute mɛtjilɗege taa ɓeeɗege, taar naaŋɗege ɔɔ taa naaŋɗege ɔɔ tuso kalgen jɛrlɛ ɔɔ raap raapo, ɔko doomo jiɗege tu ɔɔ ɗaar naan kaag do Raa ki ute gɛn *Goon Baatn Raa ki. 10 Naaɗe taaɗ makɔn̰ ɔɔ:
«'Booyki! Raajegen iŋg do kaag do ki
ute Goon Baata se,
naaɗe ɓo kɛn aaj jeege.»
11 Ɔɔ *kɔɗn Raagen paacn̰ gurug ɔl kaag do daan ki ute magalge ɔɔ ne-ɗimgen sɔɔ se, ɛrg und naanɗe naaŋ ki naan kaag do Raa ki ɔɔ naaɗe tɔɔm Raa, 12 ɔɔ took ɔɔ:
«*Amin! Deere, Raa naajege se ɔk tɔɔgɔ,
jeel-taara, tɔɔg cir nakge paac.
K'tɔɔmin̰ki, k'den̰ki, *k'nookin̰ki ɔɔ k'magalin̰ki

gɛn daayum daayum. Amin!»
13 Anum maakŋ magalge tu se, deb kalaŋ tɔnd
mɛtum ɔɔ: «Jee te kalɗege raap raap se tap ɓo,
naŋge? Ɔɔ naaɗe se iiɲo gay?» 14 Maam m'tɛrliɲ
m'ɔɔ: «Bubm naka, jee se naai ɓo 'jeelɗe.» Naaɲ
tɛrlum ɔɔ: «Jee se ɓo, dubar kɛn deel do, aano doɗe
ki. Naaɗe se ɓo jee kɛn tugo kalɗege ute moosn
Goon Baatn Raa jaay kalɗege tɛɗ raap lak lak se.
15 Taa naaɲ se ɓo,
naaɗe ɗaar naan kaag do Raa ki ɔɔ tɛɗiɲ naaba
ɔɔ tɔɔmiɲ nɔɔrɔ katara maakŋ Ɓeeɲ kɛn jeege lee
eemiɲ se.
Ɔɔ debm kɛɲ iŋg do kaag do kɛn ese se aɗen bɔɔbɔ.
16 Ɔɔ naaɗe se mɔɔtn ɓo ute maane se aɗen tɔɔl ey
sum;
ɔɔ kaaɗa ute gɔtɔ ɔŋg ɗiwil ɗiwil se kic naaɗe naam
eyo.
17 Taa Goon Baatn Raa iŋg daan kaag do ki se aɗen
tɛɗn Mɛl gaamɗe
ɔɔ aɗen tɔɔɗn kɔl gɔtn maan kɛn tɔɔɗ ɔɔy kɔl kɔl ɔɔ ɛɗ
kaaja se.
Ɔɔ Raa se lɛ utu aɗen kɔtn kaa-maanɗe.»

8

*Goon Baatn Raa ɔɔɗ tiiɓm k'teeɲiɲ gɛn k-cilige

1 Tɛr kɛn Goon Baatn Raa jaay ɔɔɗ tiiɓm k'teeɲiɲ
gɛn k-cilige se, maakŋ raa ki gɔtɔ ɓaa tooɗ ɗil
daaniɲ ɓaa ɓaa cɛɛsn lɛr. 2 Gɔtn se maam m'aak
kɔɗn Raage cili ɗaar ɗaar naan *Raa ki. Ɔɔ naaɗe
se j'ɛɗɗen pulge cili.

---

* **8:2** Maakŋ kɔɗn Raage tu paac se kɔɗn Raagen cili ara se naaɗe se ɓo magalɗege.

3 Ɔɔ kɔɗn Raa kuuy se ɓaaɗo ɗaar cɛɛs ki, *gɔtn
kɛn k'lee k'tɛɗn sɛrkɛ Raa ki. Naaŋ̃ ɔk bɛjɛŋ daab jiŋ̃
ki ɔɔ j'ɛɗiŋ̃ nakŋ oot nijim se dɛna, naaŋ̃ ute keem
Raa kɛn jee Raage lee eemiŋ̃ se, taa aŋ̃ ɓaa kɛɗn
Raa ki gɔt kɛn k'lee k'tɛɗn sɛrkɛ Raa ki se, ɔɔ gɔtn se
k'j'iiŋ̃iŋ̃ ute daab ɔɔ ɗaar naan kaag do ki. 4 Naaŋ̃
tɔɔc nakŋ oot nijim ese se, ɔɔ saaŋ̃ se iiŋ̃ ji kɔɗn Raa
ki ute keem Raa kɛn jee Raage lee eem se, ooko bini
aan gɔtn Raa ki. Kɔɗn Raa ara se naaŋ̃ maakŋ kɔɗn
Raage tun cili naan Raa ki. 5 Tɛr kɔɗn Raa tɔs pooɗn
*gɔtn kɛn k'lee k'tɛɗn sɛrkɛ Raa ki se ɗooc bɛjɛŋɛ ɔɔ
pooɗn se, naaŋ̃ siŋ̃ do naaŋ ki. Gɔtn se Raa taata,
gɔtɔ tɛɗ dir dir, gɔtɔ aal wusuk wusuk ɔɔ naaŋa kic
ɓo tea.

Kɔɗn Raage tuuy pul sɔɔ kɛn deet deete

6 Tɛr *kɔɗn Raagen cilin kɛn ɔk pulu cili se, ɗaap
roɗe gɛn tuuyu. 7 Kɛn kɔɗn Raa deet deet jaay
tuuyu puliŋ̃ se, isi te pooɗo deep ute mooso se, siɗo
do naaŋ ki. Do naaŋa jaay k'nigiŋ̃ gɔtɔ kaam mɔtɔ
se: kɛn kaam kalaŋ se ɔs pooɗo ɔɔ kaagge kic kɛn
k'nigiŋ̃ gɔtɔ kaam mɔtɔ se, kɛn kaam kalaŋ se ɔs
pooɗo ɔɔ mu zɛɛrge se paac ɔs pooɗo kici. 8 Kɛn
kɔɗn Raa k-dige jaay tuuy puliŋ̃ se, naka magala
aan gɔɔ ko te pooɗiŋ̃ zir zir j'ɔt j'ɔliŋ̃ ooc maakŋ
baar ki. Ɔɔ baar k'nigiŋ̃ gɔtɔ kaam mɔtɔ se, kɛn
kaam kalaŋ se dɛl mooso. 9 Nakgen maakŋ baar
kɛn gɔtn ese se, k'nigiŋ̃ gɔtɔ kaam mɔtɔ se, kɛn
kaam kalaŋ se paac ooyo. Ɔɔ markabgen gɔtn ese
se kic k'nigiŋ̃ gɔtɔ kaam mɔtɔ se, kɛn kaam kalaŋ se
tuj paac. 10 Kɛn kɔɗn Raa k-mɔtɔge jaay tuuy puliŋ̃
se, k-diji magala ute pooɗiŋ̃ aan gɔɔ jɛlɛ ɔɔ oolge
ute gɔtn ɔk maange jaay k'gaaŋiŋ̃ gɔtɔ kaam mɔtɔ

se, naaŋ̃ ooc do kɛn kɛn kaam kalaŋ. 11 K-dijŋ̃ ese
se, k'daŋiŋ̃ sii. Ɔɔ maan k'nigiŋ̃ gɔtɔ kaam mɔtɔn
ese se, kɛn̄ kaam kalaŋ se tɛɗ ataka kaŋ aan gɔɔ sii.
Jee aay naaŋ̃ se dɛniŋ̃ ɓo ooyo, taa maan naaɗe aay
se ataka. 12 Kɛn kɔɗn̄ Raa k-sɔɔge jaay tuuy puliŋ̃
se, kaaɗa, laapa, ɔɔ k-dijge jaay k'gaaŋɗe gɔtɔ kaam
mɔtɔ se; gɔtɗen kaam kalaŋ se paac ooyo. Taa naaŋ̃
se ɓo, katara ute nɔɔrɔ jaay k'nigiŋ̃ gɔtɔ kaam mɔtɔ
se; kɛn kaam kalaŋ se wɔɔr ey sum. 13 Kaaɗ kɛn
maam m'aaka ɔɔ m'booy doobo maakŋ raa ki raan
taaɗ makɔn̄ɔ ɔɔ: «Wɔɔy! Wɔɔy! Jee do naaŋ ki se utu
asen kɔɔn̄ dɛn aak eyo, taa pul kɔɗn̄ Raagen mɔtɔn
utu tuuy pulɗe daal se.»

9

**Kɔɗn̄ Raa tuuy pul gɛn k-miige*

1 Kɛn kɔɗn̄ Raa k-miige jaay tuuy puliŋ̃ se, maam
m'aak k-diji bɔɔy ooco naaŋ ki. Ɔɔ k-dijŋ̃ se j'ɛɗiŋ̃o
lɛkɛrlɛ gɛn kɔɔɗn̄ taa gɔɔ kɛn jɛrl zuzu se. 2 Kɛn
naaŋ̃ jaay ɔɔɗ taa gɔɔ kɛn jɛrl zuzu sum se, saa teeco
tul tul aan gɔɔ saa baal magal giɗi̇ giɗi̇. Ɔɔ gɔtn se
kaaɗa ute maakŋ raa se tɛɗ ilim dib. 3 Maakŋ saa
kɛn se, iimge teeco ɔɔ wɔɔk do naaŋ ki. Ɔɔ iimgen
se j'ɛɗɗen tɔɔgɔ gɛn tɔɓm jeege aan gɔɔ iiŋ̃gen lee tɔɓ
jeege se. 4 Ɔɔ iimgen se, k'taaɗɗen j'ɔɔ j'ɔŋ̃te lɛkŋ
mu zɛɛrɛ, kaaga ɔɔ nakŋ zɛɛrgen gam, naɓo k'ɓaa
ro jeege tun ɔk nakŋ kaakŋ jeel *Raa naanɗege
tu ey se. 5 Ɔɔ k'taaɗɗen j'ɔɔ j'ɔŋ̃te tɔɔlɗe, num gaŋ
j'ɔɔɗɗen yɛɛɓɗe ɓo gɛn laapa mii. Ɔɔ iimgen se
ɔɔɗɗen yɛɛɓɗe aan gɔɔ debm kɛn iiŋ̃i ɔɓiŋ̃ga num
ɔɔɗiŋ̃ yɛɛɓiŋ̃ se. 6 Ɔɔ kaaɗ kɛn se jikilimge je yo te

roɗe, naɓo kɔŋ eyo; dɔŋ yo roɗe ki, naɓo yo se aɗen kaaŋ̰a.

7 Iimgen se, tec aan gɔɔ sɛndgen kˈdɔɔk kˈɗaapɗen roɗe gɛn ɓaa bɔɔr ki. Ɔɔ iimgen se ɔk nakge doɗege tu aan gɔɔ laatn daab ɔɔ daan-kaamɗege se tec gɛn jikilimge. 8 Iimgen se bɛɛkɗege tec aan gɔɔ bɛɛkŋ mɛndge ɔɔ naaŋɗege lɛ tec aan gɔɔ gɛn tupiyu. 9 Naaɗe ɔk naka roɗege tu aan gɔɔ saapo, ɔɔ taa bɛɛkŋ kɛyɗege se, eem aan gɔɔ puusn sɛndgen dɛn ɓaa ɓaa bɔɔr ki se. 10 Ɔɔ yɛlɗege se tec aan gɔɔ gɛn iiŋ̰i ɔɔ ute naaŋ̰ se ɓo naaɗe lee tɔɓm jeege. Ɔɔ ute yɛlɗege se ɓo kɛn naaɗe tɔɓga jeege num ɔɔɗɗen yɛɛbɗe gɛn laapa mii se. 11 Ɔɔ gɔɔ jɛrl zuzu kɛn iimge teeco maak ki se, ɔkga gaara, ɔɔ gaarɗe se ute taar *Ɛbre se kˈdaŋiŋ̰ *Abaddon* ɔɔ ute taar Grɛk lɛ kˈdaŋiŋ̰ *Apolion* kɛn je ɗeekŋ ɔɔ: *debm tujŋ̰ gɔtɔ*.

12 Nakŋ ɔɔŋ̰ deet deet se deelga; ɔɔ ɓɔrse ɔɔpga nakgen ɔɔŋ̰ ɔɔŋ̰ dio kɛn te aɗe ɓaa do naaŋ ki kuuy daala.

**Kɔɗn Raa tuuy pul gɛn k-mɛcɛge*

13 Kɛn kɔɗn Raa k-mɛcɛge jaay tuuy puliŋ̰ se, *gɔtn tɛɗn sɛrkɛ Raa ki kɛn kˈɗaapiŋ̰ ute daab ɔɔ ɔk kaaja gɔtɔ kaam sɔɔ kɛn ɗaar naan Raa ki se, maam mˈbooy mind nam taaɗ gɔtn se. 14 Naaŋ̰ taaɗ kɔɗn Raa kɛn gɛn k-mɛcɛge tu kɛn ɔk pulu se ɔɔ: «Kɔɗn Raagen sɔɔ kˈdɔɔkɗega dɔɔk taa ool magal kɛn kˈdaŋiŋ̰ Eprat se ˈɓaa tuutɗen naatn.» 15 Ɔɔ kɔɗgen sɔɔ se kˈtuutɗen naata ɔɔ kɛn kˈtɔɔɗ kˈtɔlɗega se, do dɔkiŋ̰ tap ɓo naaɗe iŋg booy booyo maakŋ ɓaar kɛn se, maakŋ laapiŋ̰ ki, maakŋ ɓiiŋ̰ ki ɔɔ maakŋ lɛriŋ̰ ki sum ɓo, kˈtaaɗɗenga taaɗ

jˈɔɔ jikilimgen jaay kˈnigɗe gɔtɔ kaam mɔtɔ se, jee kaam kalaŋ se, kˈtɔɔlɗe paac. 16 Tɛr maam mˈaak jee sɛndge aas dupu-kaaru-dio (200 000 000) ɔɔ kɛn kˈmɛɗɗe se, maam mˈbooyga.

17 Bin ɓo maam mˈaak sɛndge ute mɛlɗege teeco naanum ki. Ɔɔ mɛlɗege se tuuso saapo aac aan gɔɔ poodo, zɛɛr cidid aan gɔɔ koa, ɔɔ kɔɔs aan gɔɔ kuɗn poodo. Ɔɔ do sɛnddege tu se tec aan gɔɔ do tupiyge. Ɔɔ poodo, saa ɔɔ kuɗn gɛn poodo se teeco taarɗege tu ɓuluk ɓuluk. 18 Nakgen mɔtɔn kɛn teec taarɗege tu se ɓo, jeege jaay kˈnigɗe gɔtɔ kaam mɔtɔ se, jee kaam kalaŋ se, naaɗe tɔɔlɗe paac. 19 Ɔɔ tɔɔgŋ sɛndgen ese se, teeco taarɗe ki ɔɔ iiɲo yɛlɗege tu; taa yɛlɗege se tec aan gɔɔ wɔɔjɔ ɔɔ ɔk daan doa ɔɔ ute naaɲ se ɓo naaɗe lee dabar jeege se.

20 Gaŋ jee ɔɔpm kɛn nakgen se ɔŋ tɔɔlɗe te ey se, ute naaɲ se kic ɓo, naaɗe baate tɛrl maakɗege do Raa ki. Gaŋ naaɗe iŋg ɓo gɛn keem maragɗege, sitanɗege ute raaɗege kɛn naaɗe ɗaapiɲ ute daab, pudda, maal zɛɛrɛ, koa ɔɔ te kaagge se, ey num raaɗege se lɛ aak eyo, booy eyo ɔɔ lee eyo. 21 Ute naaɲ se kic lɛ, naaɗe ɔɲ eyo gɛn tɔɔl jeege gɛn koojɲ roɗege, gɛn kɛɛsn naapa ute ɓoogo.

10

**Kɔɗn Raa ɔk kitapm baata kˈwɔrgiŋga wɔrgo jiŋ ki*

1 Tɛr maam mˈaak kɔɗn Raa kuuy tɔɔgɔ bɔɔyo maakŋ raa ki. Ɔɔ naaɲ uuso kal gapara ɔɔ teelo doɲ ute wɔɔjɲ maakŋ raa; ɔɔ daan-kaaminˇ aan gɔɔ kaaɗa ɔɔ jɛŋge magal aan gɔɔ duliyu ɔɔ tec pooɗo. 2 Naaɲ ɔk kitapm baata kˈpaatiŋga paat se jiŋ ki.

Ɔɔ jɛ daaminˍ se, naanˍ ɔɓinˍ do baar ki ɔɔ jɛ jeelinˍ se lɛ, naanˍ ɔɓinˍ naaŋ ki. 3 Gɔtn se naanˍ ɔɔɗ ɔɔy makɔnˍ aan gɔɔ tupiyu. Kɛn naanˍ jaay ɔɔɗ ɔɔy se, maam mˈbooy raa taat tiirinˍ tiirinˍ gɔtɔ kaam cili. 4 Ɔɔ kɛn Raa jaay taat aas se, maam mˈje mˈraaŋ mɛtn taarinˍa, naɓo mˈbooy mind nam maakŋ raa ki taaɗum ɔɔ: «Mɛtn taar kɛn Raa taatn gɔtɔ kaam cili se, ɔkinˍ maaki ki, ɔnˍte ˈraaŋinˍa.»

5 Tɛr kɔɗn Raa kɛn jaay maam mˈaakinˍo ɔɓo jɛnˍ kalaŋ do baar ki ɔɔ kɛn kalaŋ do naaŋ ki se, uun ji daaminˍ raan. 6 Gɔtn se naanˍ naam taarinˍa ute ro debm kɛn tinˍg daayum daayum se, naanˍ ɓo debm kɛn aalo maakŋ raa ute nakgen maak kˍi paac, do naaŋ ute nakgen do ki paac ɔɔ baar ute nakgen maak ki paac. Naanˍ taaɗ ɔɔ: «Naan ki se, jˈaɗen kɔnˍ gɔt ey sum. 7 Taa do dɔkinˍ se, *Raa taaɗɗega jee kaanˍ naabinˍge tun taaɗ taar teeco taarinˍ ki kaaɗ kɛn naanˍ utu tɛɗn nakŋ kɛn naanˍ uuno do ro ki jaay *jeege jeel mɛtinˍ ey se. Kɛn kɔɗn Raa k-cilige jaay tuuyga pulinˍ num, Raa utu ˈtɛɗn nakŋ se ˈkaan ɗoobinˍ ki.»

8 Tɛr mind nam kɛn maam mˈbooyinˍo taaɗum maakŋ raa ki se, taaɗum kuuy daala ɔɔ: «ˈBaa gɔtn kɔɗn Raa kɛn ɔɓ jɛnˍ kalaŋ do baar ki ɔɔ kɛn kalaŋ do naaŋ ki se, ɔko kitapm kɛn kˈpaatinˍga paatn kɛn naanˍ ɔkinˍ jinˍ ki se.» 9 Gɔtn se, maam mˈɓaa mˈɔŋinˍa ɔɔ mˈtɔnd mɛtinˍ mˈɔɔ ɛɗumo kitapm baatn kɛn jii ki se. Naanˍ ɗeekum ɔɔ: «Ɔk ɔsinˍ paac! Kɛn naai jaay utu ɔsinˍ kɔs se, ai nijim taari ki aan gɔɔ teeje, naɓo kɛn naanˍ bɔɔyga maaki ki se, ai kaacnˍ kaaɗi.» 10 Kɛn maam mˈɔko kitapm baatn ji kɔɗn Raa ki jaay mˈɔsinˍ se, mˈnaaminˍ taarum

ki se, nijim aan gɔɔ teeje. Num kɛn naaɲ̃ jaay bɔɔy aan maakum ki sum se, m'naaminɲ̃ aacum kaaɗuma. 11 Tɛr k'taaɗum j'ɔɔ: «Jeegen te dɛnɗe, ute mɛtjilɗege, ute taar naaŋɗege ɔɔ ute gaarɗege se, 'ɓaa taaɗɗen taar teeco taar Raa ki se kuuy daala.»

11

Saaɗgen dio

1 Gɔtn se k'j'ɛɗum naala tec aan gɔɔ nakŋ kɛn k'lee k'dɔɔjɲ̃ gɔtɔ, ɔɔ k'ɗeekum j'ɔɔ: «Iiɲ̃ 'ɓaa 'dɔɔjɲ̃ *Bee Raa ute *gɔtn kɛn k'j'iiɲ̃ k'ɗaapiɲ̃ gɛn tɛɗn̄ sɛrkɛ Raa ki ɔɔ 'mɛɗ jee kɛn iŋg eem *Raa gɔtn ese. 2 Num daan bɔɔriɲ̃ naatn se ɔɲ̃te 'dɔɔjiɲ̃a taa gɔtn se j'ɔɲ̃iɲ̃ga kɔɲ̃ jeege tun jeel Raa mal̃ eyo. Ɔɔ gɛgɛr *salal̃ gɔtn ese se, naaɗe utu aɲ̃ kɔsn gɛn laapa sik-sɔɔ-kaar-dio (42). 3 Saaɗumgen di se, maam m'utu m'aɗen kɔl naaɗe 'tuusn kal kɔl doa. Ɔɔ maakŋ ɓii kɛn dupu-te-kaar-di-te-sik-mɛcɛ se (1 260), naaɗe taaɗn taargen teeco taar maam ki jeege tu.»

4 Saaɗgen di se, naaɗe aan gɔɔ *ko ɔlibgen dio ɔɔ aan gɔɔ lɔɔmpgen di kɛn ɗaar naan Mɛljege tun kɛn Mɛl kaal do naaŋa se. 5 Jee se jaay debm je aɗen tɛɗn̄ *kusiɲ̃ num, pooɗo aɗen teecɲ̃ taarɗege tu ɔɔ kɔsn jee taamooyɗegen ese se naatn. Deere, bin ɓo debm jaay je aɗen tɛɗn̄ kusiɲ̃ naaɗe ki se, naaɗe aɲ̃ tɔɔl bin kici. 6 Naaɗe ɔk tɔɔgɔ gɛn gaasn maane 'keeɗ eyo ɔɔ kaaɗ kɛn jaay naaɗe taaɗ jeege tu taargen teeco taar Raa ki se, maane tap ɓo 'keeɗ eyo; ɔɔ tɛr naaɗe ɔk tɔɔgŋ 'dɛl maane tɛɗn̄ mooso, ɔɔ naaɗe ano ɓaa ute dubar naparinɲ̃ dɛna do naaŋ ki aan gɔɔ kɛn naaɗe maakɗe jen ro ki.

7 Kɛn saaɗgen di se jaay taaɗ naŋ taarɗe se,
daa-gaabm kɛn aɗe kookŋ maakŋ gɔɔ kɛn jɛrl zuzu
se utu aɗe kooco. Kɛn naaɲ jaay cirɗega num,
utu aɗen tɔɔlɔ. 8 Ɔɔ yoɗege se, naaɗe utu aɗe kɔɲ
tooɗn daan bɔɔr gɛgɛr kɛn magala, gɔtn kɛn k'daŋiɲ
ute ro Sɔdɔm ey lɛ Masar se. Gɔtn se ɓo gɔtn kɛn
k'tup k'tɔɔl Mɛlɗe ro kaag ki se kici. 9 Jeege paac
ute mɛtjilɗege, ute taa ɓeeɗege, ute taar naaŋɗege,
ute taa naaŋɗege utu aɗe ɓaa kaakŋ yogen k'tɔɔl
k'j'ɔɲɗe tooɗ ɓii mɔtɔ ute lɛr sik-kaar-di se. Yo-
gen se naaɗe baate duubɗe ɔɔ gaas jeege ɔɔ j'ɔɲte
duubɗe. 10 Kɛn jee se jaay ooy se, jee do naaŋ ki
maakɗe raapo. Maakŋ maak-raapɗe ki se, naaɗe
tɛɗ bɛɛ ute naapa ɔɔ maakŋ tɛɗn bɛɛɗege tu se, naŋa
naŋa kic ɓo ɛɗ naka naapiɲ ki naapiɲ ki. Taa jee
taaɗ taar teeco taar Raa ki kɛn di ese se, ɔɔɗɗenoga
yɛɛɓɗe dɛn bɛɛ eyo.

11 Kɛn ɓii mɔtɔ ute lɛr sik-kaar-di jaay deel se,
Raa ɓaaɗo ɔlɗen koa ɔɔ jee se duro ɔɔ gɔtn se naaɗe
iiɲ ɗaar ute jɛɗe. Kɛn naaɗe jaay aakɗe se, nirlɗe
ɓaa teece. 12 Jee di kɛn taaɗ taar teeco taar Raa ki
se booy mind nam taaɗɗen makɔɲɔ maakŋ raa ki
ɔɔ: «Ooko 'ɓaakiro ara!» Ɔɔ naan jee taamooyɗege
tu se sum ɓo, naaɗe ɛnd maakŋ gapar ki ɔɔ ook
ɓaa maakŋ raa ki. 13 Kaaɗ kɛn se sum ɓo, naaŋa
te makɔɲɔ ɔɔ gɛgɛr se jaay k'nigiɲ gɔtɔ kaam sik se,
kɛn kaam kalaŋ ru se, tɔɔl jeege dupu-cili. Num jee
kɛn ɔɔp se, ɓeere ɓaa ɔkɗe ɔɔ naaɗe taaɗ ɔɔ: «Ɗeere,
naai sum ɓo Raa kɛn magala ɔɔ tɔɔgɔ.»

14 'Bɔrse nakŋ ɔɔɲ gɛn k-dige se deelga; num ɓɛrɛ,
gɛn k-mɔtɔge tu se kic ɔɔpga baata utu 'kaana.

**Kɔɗn Raa gɛn k-cilige se tuuy puliɲa*

15 Kɛn kɔɗn Raa k-cilige jaay tuuy puliŋ̃ se,
maam m'booy maakŋ raa ki se, jeege taaɗ makɔŋ̃
ɔɔ:
«Ɓɔrse, do naaŋa se tɛɗga kaam ji Mɛljege Raa ute
gɛn *al-Masiiŋ̃a.
Ɔɔ do naaŋa se daayum, naaŋ̃ ɓo 'tɛɗn gaariŋ̃a.»
16 Ɔɔ magalgen sik-di-kaar-sɔɔ kɛn tiŋg do kaag
doɗege tun kɛn naan Raa ki se, ɛrg und naanɗe
naaŋ ki naan Raa ki ɔɔ eemiŋ̃a. 17 Naaɗe ɗeek ɔɔ:
«Mɛlje Raa Sidburku, naaje k'tɔɔmi,
naai kɛn ɓɔrse ɔɔ kɛn do dɔkiŋ̃a.
Taa naai 'taaɗga tɔɔgi ɔɔ uunga gaari.
18 Ey num jeegen do naaŋ kɛn jeel Raa mal ey se,
maakɗe
taarɗega doi ki,
num ɓɔrse maak-taar naai ɓo bɔɔyga doɗe ki.
Taa kaaɗn kɛn naai an kɔjŋ̃ bɔɔrɔ do jeege tun
ooyga kooy se, aanga,
ɔɔ jee tɛɗn naabigen taaɗ taar teeco taari ki,
ute jeeige ɔɔ jee kɛn ɓeeri naai ki,
jee j'aalɗen maak ki lɔ jee j'aalɗen maak ki ey se,
ɓɔrse kaaɗiŋ̃ aasga kɛn naai aɗen tɛɗn bɛɛ;
ɔɔ kaaɗn naai an kutn jeegen kɛn lee tuj do naaŋa
se lɛ, aanga kici.»
19 Tɛr maam m'aak *Ɓee Raa kɛn maakŋ raa ki se,
nam ɔɔɗiŋ̃ga kɔɔɗ kaam taariŋ̃a. Ɔɔ maakŋ Ɓee
kɛn se, maam m'aak *sandukŋ kɛn *Raa dɔɔko ute
jeege do dɔkiŋ̃ se, teeco naanum ki. Ɔɔ gɔtn se,
maam m'aak gɔtɔ aal wusuk wusuk, m'booy mind
jeege ute Raa kɛn taat makɔŋ̃ɔ, naaŋa tea ɔɔ isi siɗo
rutuk rutuk.

12

K-lamaga ute Mɛnda

1 Ɔɔ maam m'aak nakŋ deel doa teeco maakŋ raa ki: nakŋ maam m'aak se, mɛnda uuso kal gɛn kaaɗa ɔɔ iŋg tɔɓ jɛŋ̃ge do laap ki, ɔɔ ɔk laata doŋ̃ ki gɛn k-dijge sik-kaar-dio. 2 Mɛnd se mɛndkaama, iŋg diig daay ɗɛs ɗɛs ɓaa ɓaa koojo.

3 Tɛr maam m'aak nakŋ deel doa kuuy maakŋ raa ki daala: nakŋ-kɔɔɓm maam m'aak se k-lamaga magala. Naaŋ̃ aac aan gɔɔ poodo ɔɔ ɔk daan doŋ̃ge cili ɔɔ kaajiŋ̃ge sik. Ɔɔ daan doŋ̃gen cili se, ɔk laatn gɛn gaariŋ̃ge cili kici. 4 K-dijge jaay k'gaaŋɗe kaam mɔtɔ se ɔɔ kɛn kaam kalaŋ se, naaŋ̃ tɔɔɗ siɗeno paac naaŋ ki te yɛliŋ̃a. Gɔtn se k-lamaga se ɓaa ɗaar naan mɛnd kɛn ɓaa ɓaa koojo se, taa kɛn mɛnd se jaay oojga num, gooniŋ̃ se naaŋ̃ utu aŋ̃ kɔsn naatn. 5 Mɛnd se ooj goono ɔɔ gooniŋ̃ se gaaba. Goon se utu tɔɔɗn jeege paac ute sirɗn maala. Anum goon se, j'uun k'ɓaansiŋ̃ naan *Raa ki ɔɔ naan kaag doŋ̃ ki. 6 Gɔtn se mɛnda se aaŋ̃ ɓaa do kɔɗ-ɓaar ki ɔɔ gɔtn se ɓo gɔt kɛn Raa ɗaapiŋ̃siŋ̃ga ɗaapa taa aŋ̃ ɓaa kuliŋ̃ gɛn ɓii dupu-te-kaar-di-te-si-mɛcɛ (1 260).

7 Tɛr maam m'aak bɔɔrɔ iiŋ̃ maakŋ raa ki. Magal *kɔɗn Raa k'daŋiŋ̃ Mikaɛl te kɔɗiŋ̃ge baag tɛɗn bɔɔrɔ te k-lamaga ɔɔ k-lamaga kic ɓo te kɔɗiŋ̃ge, 8 naɓo k-lamaga se naaɗe ɓaa ciriŋ̃a. Taa naaŋ̃ se ɓo k-lamaga ute kɔɗiŋ̃ge se ɔŋ te gɔtn ɗaar maakŋ raa ki eyo. 9 Gɔtn se k-lamagŋ ese se k'tuuriŋ̃o maakŋ raa ki, naaŋ̃ se ɓo wɔɔjŋ̃ kɛn te do dɔkiŋ̃ kɛn k'daŋiŋ̃ Iblis ɔɔ *Bubm sitange kici, naaŋ̃ ɓo debm kɛn lee dɛrl jee do naaŋ ki ute magaliŋ̃a. Naaŋ̃ ute

kɔɗiŋ̃ge se paac k'tuur k'j'ɔlɗeno do naaŋ ki. 10 Tɛr
m'booy mind nam taaɗ makɔŋ̃ɔ maakŋ raa ki ɔɔ:
«Ɓɔrse, kaaɗn kɛn Raaje taaɗn tɔɔgiŋ̃a, kuun
gaariŋ̃a
ɔɔ kaajŋ̃ jeege se, aanga. Ɓɔrse, naaŋ̃ ɛɗga tɔɔgɔ
*al-Masiiŋ̃ ki.
Anum debm kɛn lee tɔkŋ mind
gɛnaajege naan Raa ki se k'tuuriŋ̃oga naatn,
ey num naaŋ̃ ɓo debm kɛn lee tɔkɗe mindɗe nɔɔrɔ
katara naan Raa ki.
11 Gaŋ gɛnaajege se tɔɔg ciriŋ̃ga
ute ɗoobm moosn gɛn *Goon Baatn Raa
ɔɔ ute Taar Raa kɛn naaɗe lee taaɗ jeege tu;
naaɗe took ɔŋ̃ roɗe taa j'aɗen tɔɔlɔ.
12 Taa naaŋ̃ se ɓo naase jeegen iŋgki maakŋ raa ki
se 'tɛɗki maak-raapo!
Num asen kɔɔŋ̃ naase jeegen kɛn do naaŋ ki
ute kɛngen do ̃baar ki,
taa Bubm sitange te maak-taariŋ̃ se, ɓɛrɛ,
bɔɔy ɔŋsenga, taa naaŋ̃ jeele kaaɗiŋ̃ se ɔɔpga
baata.»
13 Kɛn k-lamaga jaay aak k'tuur k'j'ɔliŋ̃o do naaŋ
ki se, gɔtn se naaŋ̃ baag tuur mɛnd kɛn ooj goon
gaaba se. 14 Gaŋ mɛnd se j'ɛɗiŋ̃ taa bɛɛkŋ kɛyɛ
magal magal aan gɔɔ gɛn doobo taa an kiiŋ̃ ɓaa do
kɔɗ-ɓaar ki dɔk ute k-lamaga se ɔɔ gɔtn naane se
ɓo, gɔt kɛn k'ɗaapiŋ̃siŋ̃ taa j'aŋ̃ ɓaa kul gɛn ɓaara
mɔtɔ te laapa mɛcɛ se. 15 Gɔtn se k-lamagŋ kɛn ɔko
mɛtn mɛnda se, ɔɔɗ ɔlo maan maakiŋ̃ ki aan gɔɔ ool
ɗoocoga ɗooc se taa aŋ̃ gɔɔbm tɔɔlɔ. 16 Num gaŋ
naaŋa ɓaaɗo naakŋ mɛnd se ɔɔ naaŋ se ɛɛp taariŋ̃a
ɔɔ aay te maan kɛn k-lamaga ɔɔɗ ɔliŋ̃o se. 17 Num
k-lamaga ute maak-taariŋ̃ se, ɔk tɛrl ɓaaɗo gɛn tɛɗn

bɔɔrɔ mɛtjil mɛnd kɛn ɔɔp se. Naaɗe se ɓo jee kɛn tɛɗn nakŋ Raa ɔɔ k'tɛɗa, jee ɔk taar Isan kɛn mɛt ki se.
18 Anum, gɔtn se, k-lamaga ɓaa ɗaar do kɛɛs kɛn taa baar ki.

13

Daa-gaaba kɛn teeco maakŋ baar ki

1 Tɛr maam m'aak daa-gaaba kalaŋ teeco maakŋ baar ki. Naaŋ̃ ɔk kaajge sik ɔɔ doŋ̃ge cili ɔɔ do kaaja kalaŋ se, ɔk laatn gaariŋ̃ge tak tak. Ɔɔ daan doŋ̃ge tu se, ɔk rogen kɛn naaj *Raa. 2 Daa-gaabm kɛn maam m'aakiŋ̃ se tec aan gɔɔ mɛrɛŋɛ, naɓo jɛŋ̃ge se aan gɔɔ jɛ duuyu ɔɔ ɔk kɔɔkge aan gɔɔ gɛn tupiyu ɔɔ taariŋ̃ kic gɔɔ gɛn tupiyu. Daa-gaabm se k-lamaga ɛɗiŋ̃ tɔɔgiŋ̃a ɔɔ ɔndiŋ̃ do kaag doŋ̃ ki ɔɔ ɛɗiŋ̃ magala.
3 Daan doŋ̃ kalaŋ k'awariŋ̃ se, ey num duŋ̃ se ɓaaŋ̃ ɓaa tɔɔlɔ, naɓo duŋ̃ se ɓaa urlu. Ɔɔ kɛn jee do naaŋ ki paac jaay aakiŋ̃ se, nakŋ se tap ɓo ɔkɗen taaɗ eyo ɔɔ naaɗe baagiŋ̃ daana. 4 Taa k-lamaga ɛɗga gaara daa-gaab ki se, jeege paac ɛrg naan k-lamaga ki se. Ɔɔ naaɗe tɔɔm daa-gaabm se kici ɔɔ ɗeek ɔɔ: «Daa-gaabm se tap ɓo naŋa aas te naaŋ̃a ɔɔ naŋa kɔŋ ɗaar naaniŋ̃ ki?»
5 Daa-gaabm se, j'undiŋ̃ kulu gɛn taaɗn taargen deel doa ɔɔ gɛn naajŋ̃ Raa. Naaŋ̃ j'ɛɗiŋ̃ tɔɔgɔ gɛn laapa sik-sɔɔ-kaar-dio (42). 6 Naaŋ̃ ɛɛp taariŋ̃ naaj Raa, naaj ro Raa, naaj *'Bee Raa kɛn maakŋ raa ki ute jee kɛn maakŋ raa ki. 7 J'undiŋ̃ kulu gɛn tɛɗn bɔɔrɔ ute jee Raage ɔɔ aɗe ciri. Ɔɔ jee do naaŋ ki paac te mɛtjilɗege, taa ɓeeɗege, taa naaŋɗege ɔɔ te taar naaŋɗege, j'ɛɗiŋ̃siŋ̃ kaam jiŋ̃a. 8 Jee do naaŋ ki paac utu 'kɛrgŋ naaniŋ̃ ki, num jee 'kɛrg ey se, jee

kɛn roɗe k'raaŋɗenoga raaŋ maakŋ Kitapm Kaajn̰
gɛn *Goon Baatn Raa ki do dɔkin̰ kɛn Raa utu aalo
kaal dunia. Ɔɔ Goon Baat se ɓo kɛn ɔn̰ ron̰ k'tɔɔlin̰o
*sɛrkɛ se.
9 Debm kɛn ɔk bi gɛn booy taar se num, booyin̰
taar se jiga.
10 Debm kɛn Raa taaɗ ɔɔ j'utu j'an̰ kɔkŋ ɓulu lɛ,
j'utu j'an̰ kɔkɔ
ɔɔ kɛn ɔɔ j'utu j'an̰ tɔɔl ute gɔrɗ-jɛrlɛ lɛ,
j'utu j'an̰ tɔɔl kici.
Bin num, jee Raage j'aay kaamɗe j'aal maakɗe do
Raa ki.

Daa-gaabm kɛn kuuy teeco maakŋ naaŋ ki

11 Tɛr m'aak daa-gaabm kuuy teeco maakŋ naaŋ
ki. Naan̰ ɔk kaajge dio tec aan gɔɔ gɛn goon
baata, naɓo kɛn naan̰ taaɗ se tec aan gɔɔ k-lamaga.
12 Daa-gaabm deet deet se, ɔlin̰ tɛɗ nakgen deel
doa naaniŋ ki. Naan̰ ɔl jeegen do naaŋ ki paac ɛrg
naan daa-gaab kɛn deet deet kɛn k'awariŋ ɓaa ɓaa
kooyo jaay dun̰ urlo se. 13 Naan̰ tɛɗ nakgen magal
deel doa naan jeege tun do naaŋ ki paac bini bɔɔyo
pooɗo raan naanɗe ki. 14 Naan̰ j'undin̰ kulu gɛn
tɛɗn nakgen deel doa naan daa-gaab kɛn deet deet
se, ɔɔ ute naan̰ se naan̰ dɛrl jeegen do naaŋ ki
ɔɔ ɗeekɗen ɔɔ k'tɛɗ naka tec aan gɔɔ daa-gaabm
kɛn deet deetn k'awariŋo ute gɔrɗ-jɛrlɛ jaay ooyo
te ey se. 15 Daa-gaabm kɛn teeco maakŋ naaŋ
ki se, j'ɛɗin̰ tɔɔgɔ gɛn kɔl ko maakŋ nak kɛn naan̰
tɛɗin̰ tec aan daa-gaabm deet deet se, ɔɔ nakŋ se,
baag taaɗa aan gɔɔ debkilimi ɔɔ taa jeegen paacn̰
kɛn baate kɛrgŋ naan daa-gaab kɛn deet deet se,
naan̰ ɔl k'tɔk k'tɔɔlɗe naata. 16 Jee j'aalɗen maak

ki ute jee j'aalɗen maak ki eyo, jee maalge ute jee daayge, ɓulge ute jeegen ɓulge eyo, paac naaŋ̃ ɔl k'tɔndɗe nakŋ kaakŋ jeele ji daamɗege tu ey lɛ do naanɗege tu. 17 Debm jaay ɔk nakŋ kaakŋ jeele roŋ̃ ki ey se, k'dugŋ nakiŋ̃ eyo ɔɔ naaŋ̃ kic lɛ kɔŋ dugŋ nakŋ nam eyo. Nakŋ̃ kaakŋ jeel ese se ɓo, naaŋ̃ ro daa-gaabm ese ɔɔ mɛɗn ese se kɛn tum ute numiriŋ̃ kici.

18 Ɔŋ̃ jeege booy jeel kɔkŋ mɛtn taar ese se jiga. Debm mɛtɛk se, ɔŋ̃ dooy jeel mɛtn taar numir ro daa-gaab kɛn ese se ɔɔ numir ese se ɓo tum te ro debkilim se. Numir se jaay k'mɛɗiŋ̃ se kaar-mɛcɛ-ute-sik-mɛcɛ-kaar-mɛcɛ (666).

14

*Goon Baatn Raa ute jeeŋ̃ge

1 Tɛr maam m'aak Goon Baata ɗaar ɗaara ute jeege dupu-kaar-te-sik-sɔɔ-kaar-sɔɔ (144 000) do ko kɛn Sion ki ɔɔ jee se k'raaŋɗen ro naaŋ̃a ute gɛn Bubiŋ̃ do naanɗege tu. 2 Gɔtn se maam m'booy mind̃ nam taaɗ maakŋ raa ki tec aan gɔɔ maan zoor uu uu se, ɔɔ aan gɔɔ Raa kɛn taat makɔŋ̃ɔ ɔɔ m'booyiŋ̃ se tec aan gɔɔ jee ɔnd kɔnd kurundu. 3 Ɔɔ naaɗe se aar kaa kiji naan kaag do ki naan ne-ɗimge tun sɔɔ ɔɔ naan magalge tu. Kaaɗe se nam tap ɓo jeel kariŋ̃ eyo, naɓo jee ariŋ̃ se se, naaɗen jee dupu-kaar-te-sik-sɔɔ-kaar-sɔɔ (144 000) kɛn k'dugɗenoga dug doɗe do naaŋ ki se sum.

4 Jee se, ɓii kalaŋ tap ɓo ɓaa te ro mɛndge tu eyo naɓo naaɗe bɔɔb roɗe *salal gɛn *Raa. Jee se se, gɔtn Goon Baata ɓaa ɓo, naaɗe daaniŋ̃a. Ɔɔ maakŋ jikilimge tun do naaŋ ki se, naaɗe se jee kɛn k'dugɗenoga dug doɗe ɔɔ naaɗe se aan gɔɔ *nakŋ

ooj deet deetn maakŋ-gɔt ki jaay j'ɛɗiɲ̃ *sɛrkɛ Raa ki ɔɔ Goon Baat ki se. 5 Naaɗe se, ɓii kalaŋ tɛɗ te taar-kɔɔɓ eyo ɔɔ taar iŋg kus kic lɛ j'ɔŋ te roɗe ki eyo.

*Kɔɗn Raagen mɔtɔ

6 Tɛr maam m'aak kɔɗn Raa kuuy iiɲ̃ lee daan maakŋ raa ki raan. Naaɲ̃ se ɔk Labar Jigan gɛn daayum se gɛn taaɗn jeege tun do naaŋ ki. Labar se, naaɲ̃ aɲ̃ taaɗiɲ̃ jeege tun do naaŋ ki paac ute mɛtjilɗege ute taa ɓeeɗege ɔɔ ute taar naaŋɗege. 7 Naaɲ̃ taaɗɗen makɔɲ̃ ɔɔ: «'Beerki Raa ki ɔɔ *'nookiɲ̃ki, taa kaaɗn kɛn naaɲ̃ kɔjɲ̃ bɔɔrɔ do jeege tu se, aanga. Naase ɛrgki naan Mɛl̃ kɛn aalo maakŋ raa ute do naaŋa, baar ute gɔtgen kɛn ɔk maane se paac.»

8 Kɔɗn Raa kuuy gɛn k-dige ɔk mɛtiɲ̃a ɔɔ ɗeek ɔɔ: «Ɓɛrɛ, gɛgɛr magal Babilon se tɛrɛcga! Ɗeer ɗeer, naaɲ̃ se tɛrɛcga kamac kamac! Naaɲ̃ se ɓo kɛn ɔl mɛtjil̃ jeege do naaŋ ki paac tɛɗ nakŋ kɛn naaɲ̃ maakiɲ̃ jen ro ki aan gɔɔ tɔtn koojɲ̃ biɲ̃ kɛn naaɲ̃ ɔl jeege paac aay te maraadɗe se. Ñaaɲ̃ se tec aan gɔɔ mɛnd kɛɛsn gaabm rɛɲ̃ rɛɲ̃ ɔɔ nakŋ kɛn naaɲ̃ ɔl jeege tɛɗ se, nakŋ *kusiɲ̃ salal.»

9 Tɛr kɔɗn Raa kuuy gɛn k-mɔtɔge ɔko mɛtn naaɗe se kici. Naaɲ̃ se taaɗ makɔɲ̃ ɔɔ: «Debm jaay ɛrg naan daa-gaab ki se ute nakŋ k'cɔɔciɲ̃ teciɲ̃ tece ɔɔ ɔk nakŋ kaakŋ jeele do naaniɲ̃ ki l̃ɔ jiɲ̃ ki se, 10 naaɲ̃ kic utu kaay tɔtn koojɲ̃ biɲ̃ salal kɛn maakŋ *kɔɔpm maak-taar Raa ki se. Debm se, Raa utu aɲ̃ kɔl pooɗn ɔɔ maakŋ kuɗ kɛn ɔk pooɗo ɓuluk ɓuluk se naan kɔɗn Raage tun salal ɔɔ naan Goon Baatn Raa ki. 11 Ɔɔ saa pooɗn dubarɗe se iiɲ̃ tul

tul daayum daayum. Jee kɛn ɛrg naan daa-gaab ki ɔɔ naan nakŋ kɛn k'cɔɔciɲ teciɲ tece ɔɔ jeegen ɔk numiriɲ roɗe ki se, nɔɔrɔ katara naaɗe kɔŋ gɔtn an tɔɔl maakɗe eyo.»

12 Kaaɗ kɛn se ɓo naase aayki kaamse, naasen
jee Raage se 'tɛɗki nakŋ kɛn Raa taaɗ ɔɔ gɛn tɛɗa ɔɔ
aalki maakse do Isa ki!

13 Tɛr maam m'booy mind nam taaɗum maakŋ
raa ki ɔɔ: «'Raaŋ ɔɔ: maak-raapo jeege tun ooy
ɓɔrse ɗoobm Mɛljege tu!» Ɔɔ tɛr *Nirl Raa taaɗum
ɔɔ: «Ɗeere, naaɗe se ɔŋga gɔtn tɔɔl maakɗe ɔɔ taa bɛɛ
paacɲ naaɗe tɛɗo se, naaɗe utu aɲ kɔŋɔ.»

Kaaɗn kɔjɔ

14 Tɛr maam m'aak gapara raap lak lak ɔɔ maakŋ
gapar kɛn se, m'aak nam tec debkilimi iŋg kiŋg do
ki. Ɔɔ nam se ɔk laatn gɛn tɔɔmɔ gɛn daab doɲ ki
ɔɔ naaɲ ɔk kiɲjɛr aata jiɲ ki. 15 Tɛr m'aak *kɔɗn
Raa kuuy teeco maakŋ *Ɓee Raa kɛn maakŋ raa
ki. Naaɲ taaɗ makɔɲɔ deb kɛn iŋg do gapar ki se
ɔɔ: «Ɓɔrse kaaɗn kɔjɲ nakgen do naaŋ ki se aasga;
ute kiɲjɛri se 'ɓaa ɔjɗe.» 16 Gɔtn se, debm iŋg do
gapar ki se ute kiɲjɛriɲ se, naaɲ ɓaa ɔj naŋ nakgen
do naaŋ ki se paac.

17 Tɛr maam m'aak kɔɗn Raa kuuy teeco maakŋ
Ɓee Raa kɛn maakŋ raa ki. Naaɲ kic ɔk kiɲjɛr aata
jiɲ ki. 18 Tɛr maam m'aak kɔɗn Raa kuuy daala
teeco *gɔtn kɛn k'lee k'tɛɗn sɛrkɛ Raa ki se. Naaɲ se
ɔk tɔɔgɔ do pooɗ ki ɔɔ naaɲ taaɗ makɔɲɔ deb kɛn ɔk
kiɲjɛr kɛn aat se ɔɔ: «Ɓɔrse koojɲ biŋgen do naaŋ
ki se aacga. Ute kiɲjɛri aat se 'ɓaa ɔjɗe.» 19 Gɔtn se
kɔɗn Raa kɛn ɔk kiɲjɛr aat se, iiɲ ɓaa ɔj koojɲ biɲ se
ɔɔ tɔs ɔmbiɲ maakŋ dukuɗn magal gɛn maak-taar

Raa ki se. 20 Dukuɗn se, naaŋ̃ naatn maakŋ gɛgɛr ki
ɔɔ koojŋ̃ biŋ̃ se jaay k'riiŋ̃ se, teec mooso ɔɔ moosiŋ̃
se ɔɔy ɗar ɗar ɔɔ kɛn k'dɔɔjiŋ̃ se, jɛrliŋ̃ se aal sindi
aljam. Gɔtn mooso ɔɔy uun paac se aas kilɔmɛtir
kaar-mɔtɔ.

15

**Kɔɗn Raagen cili ɔk dubargen cili jiɗege tu*

1 Tɛr maam m'aak maakŋ raa ki nakŋ-kɔɔɓm
kuuy magala ɔɔ deel doa. Maam m'aak kɔɗn
Raage cili ɔk dubargen cili jiɗege tu kɛn utu aɗe
ɓaa kaam mɔɔtn se. Ute nakgen se ɓo *Raa naŋ
maak-taariŋ̃a.
2 Tɛr maam m'aak naka tooɗ yɛl yɛl aan gɔɔ baar
maane ɔɔ ɔk pooɗo ɓuluk ɓuluk maak ki. Do baar
kɛn tooɗ yɛl yɛl ese se maam m'aak jeege ɗaar
ɗaara do ki ɔɔ jeegen se ɓo kɛn ciro daa-gaabm ute
nakŋ kɛn k'cɔɔciŋ̃ teciŋ̃ tece ɔɔ ute numiriŋ̃ se. Ɔɔ
naaɗe se, Raa ɛɗɗe̋n nak̃gen tec kurundge se̋ jiɗege
tu. 3 Naaɗe aar kaa gɛn *Musa, debm tɛɗn naabm
Raa ɔɔ kaa gɛn *Goon Baatn Raa. Naaɗe aar ɔɔ:
«Mɛljege Raa Sidburku,
nakŋ naai 'tɛɗ se, deel doa ɔɔ aak bɛɛ aak eyo.
Gaar do naaŋa paac, ɗoobm naai se,
ɗoobm kɛn daan ki ɔɔ kɛn mɛt ki.
4 Mɛlje, debm jaay ai ɓeer naai ki eyo
ɔɔ ai *nookŋ roi ey se tap ɓo, naŋa?
Taa naai kali ki sum ɓo debm *salal.
Mɛtjil jee do naaŋ ki paac se
utu 'kɛrgŋ naani ki.
Nakŋ naai 'tɛɗiŋ̃o ute ɗoobiŋ̃ se naaɗe 'kaakŋ
jeele.»

5 Kɛn nakgen se jaay deel se, maam m'aak *Ɓee
Raa kɛn maakŋ raa ki se ɔɔɗ waŋ ɔɔ m'aak *kɔrɔr
Raa se maak ki. 6 Maam m'aak kɔɗn Raagen cili
kɛn teeco maakŋ Ɓee Raa ki ɔɔ kɔɗn Raage se,
tuuso kalgen salal aak bɛɛ ɔmb mɛt ki biriɲ biriɲ
se. Kaaɗɗege se naaɗe dɔɔkiɲ ute kɔl k'ɗaapiɲ ute
daab ɔɔ naaɗe se ɓo utu ano ɓaa ute dubargeɲ cili
se. 7 Tɛr maakŋ ne-ɗimge tun sɔɔ se, deb kalaŋ nig
kɔɗn Raage tun cili se, *kɔɔpm gɛn daab tak tak. Ɔɔ
maakŋ kɔɔpge tun se, ɗooc ute maak-taar Raa kɛn
tiŋg gɛn daayum daayum. 8 Ɔɔ maakŋ Ɓee Raa se
paac ɗooc ute saa ɔɔ saa se taaɗ ɔɔ tɔɔgŋ Raa kɛn
wɔɔr gɔtɔ kɛlɛŋ se utu gɔtn se. Nam tap ɓo ɔŋ ɛnd
maak ki eyo, bini dubargen cilin kɛn kɔɗn Raagen
cili ɓaanɗeno se, deel jaayo.

16

*Kɔɔpgen cilin kɛn ɗooc ute maak-taar *Raa

1 Tɛr maam m'booy mind nam maakŋ *Ɓee Raa
kɛn maakŋ raa ki taaɗ makɔɲ *kɔɗn Raage tun cili
se ɔɔ: «Kɔɔpsegen cilin ɗooc ute maak-taar Raa se,
'ɓaa tɔɔyɗeki do naaŋ ki.»

2 Kɔɗn Raa kɛn deet deet se, iiɲ ɓaa ɔɔy
maak-taar Raa maakŋ kɔɔpiɲ ki se do naaŋ ki
ɔɔ jee kɛn ɔk nakŋ kaakŋ jeele gɛn daa-gaaba ɔɔ lee
ɛrg naan kaag kɛn k'cɔɔciɲ teciɲ tec se, naaɗe paac
roɗe tɔɔɗ taan-dua ɔɔ taan-duɗe se ɔsɗe aak eyo.

3 Kɔɗn Raa kɛn gɛn k-dige se, iiɲ ɓaa ɔɔy
maak-taar Raa kɛn maakŋ kɔɔpiɲ ki se maakŋ
baar ki ɔɔ maan maakŋ baar ki se dɛl aan gɔɔ
moosn debm ooyga kooyo. Ɔɔ nakgen paacɲ
maakŋ baar ki se ooyo.

4 Kɔɗn Raa gɛn k-mɔtɔge se, kɔɔpiŋ̃ ɗooc ute
maak-taar Raa se, ɓaaɗo ɔɔyiŋ̃ maakŋ oolge tu ɔɔ
gɔtge tun ɔk maan maane paac se. Ɔɔ maangen se
paac dɛl mooso. 5 Gɔtn se, maam m'booy kɔɗn Raa
kɛn mɛl maane se taaɗ ɔɔ:
«Naai debm daan ki,
naai kɛn ɓɔrse ɔɔ kɛn do dɔkiŋ̃a,
naai kali ki sum ɓo debm *sal̃al.
Nakŋ naai 'tɛɗ paac se ute ɗoobiŋ̃a.
6 Aan gɔɔ naaɗe ɔɔyga moosn jeeige ute gɛn jee taaɗ
taar teeco taari ki se,
ɓɔrse naaɗe kic ɛɗɗen mooso ɓo naaɗe kaaye.
Kɛse ɓo nakŋ kɛn doɗen naaɗe ki.»
7 Tɛr maam m'booy mind nam taaɗ *gɔt kɛn k'lee
k'tɛɗn sɛrkɛ se ɔɔ:
«Deere, Mɛljege Raa Sidburku,
bɔɔr kɛn naai ɔj do jeege tu se,
kɛn mɛt ki ɔɔ ute ɗoobiŋ̃a.»
8 Kɔɗn Raa gɛn k-sɔɔge se kɔɔpiŋ̃ ɗooc ute
maak-taar Raa se ɔɔyiŋ̃ do kaaɗ ki ɔɔ kaaɗa se ɓaa
tɛɗn ɔŋgɔ ɔɔ nɔɔɗ jeege aan gɔɔ pooɗo. 9 Jee se
jaay kɛn kaaɗa nɔɔɗ tɛɗɗen daama se, naaɗe naaj
Raa kɛn ɓaano ute dubargen se. Gaŋ, ute naaŋ̃ se
kic, naaɗe baate tɛrl maakɗege do Raa ki ɔɔ baate
*nookiŋ̃a.
10 Kɔɗn Raa gɛn k-miige se, kɔɔpiŋ̃ ɗooc ute
maak-taar Raa se, ɔɔyiŋ̃ do kaag do daa-gaab ki se.
Ɔɔ taa naaŋ kɛn naaŋ̃ ɓo gaariŋ̃ se, gɔtɔ ɓaa tɛɗ ilim
dib. Jikilimge jaay naka ɔɔn̄ɗe se dɔɔn̄ taarɗege.
11 Naaɗe naaj Raa kɛn maakŋ raa ki taa dubargen
naaɗe ɔŋo ɔɔ ute dugen roɗe ki se. Ute naaŋ̃ se kic
ɓo, naaɗe baate kɔn̄ nakɗegen *kusiŋ̃ kɛn naaɗe lee
tɛɗ se.

12 Kɔɗn Raa gɛn k-mɛcɛge se, kɔɔpiŋ̃ ɗooc ute
maak-taar Raa se, naaŋ̃ ɔɔyiŋ̃ maakŋ ool kɛn ma-
gal kɛn k'daŋiŋ̃ Eprat se. Ɔɔ ool se maaniŋ̃ ooko
ɔɔ ɔŋ̃ ɗoobo gaariŋge tun iiŋo kaam gɔtn kaaɗa
tookŋo. 13 Tɛr m'aak maakŋ taar k-lamaga ki,
maakŋ taar daa-gaab ki ɔɔ maakŋ taar debm kɛn
tɛɗ roŋ̃ aan gɔɔ debm taaɗ taar teeco taar Raa ki se
teeco sitange mɔtɔ tec aan gɔɔ kaarage. 14 Sitange
se ɓo kɛn jeege tɔndɗe tɛɗ maragge se ɔɔ naaɗe
ɓo kɛn tɛɗ nakŋ-kɔɔɓge, naaɗe lee tus gaariŋ̃gen
do naaŋ ki se paac taa ɓaa tɛɗn bɔɔrɔ ute Raa
Sidburku, ɓii se ɓii ɔɔŋ̃ɔ kɛn naaŋ̃ mala ɔndiŋ̃ga
kɔndɔ.
15 Mɛljege taaɗ ɔɔ: «'Booyki! Maam se, m'utu
m'aɗe ɓaa aan gɔɔ debm ɓoogo! Maak-raapo deb
kɛn iŋg zɛɛrɛ ɔɔ bɔɔb kaliŋ̃ge taa naaŋ̃ lee mɛt-beer
eyo ɔɔ kɛnd maakŋ sɔkɔŋ̃ ki eyo.»
16 Tɛr sitangen mɔtɔ se ɓaa tuso gaariŋ̃ge gɔtɔ
kaam kalaŋ bini k'daŋiŋ̃ ute taar *Ɛbre *Ãrmage-
don*.
17 Kɔɗn Raa gɛn k-cilige kɔɔpiŋ̃ ɗooc ute
maak-taar Raa se ɔɔyiŋ̃ raan ɔɔ maam m'booy
maakŋ Ɓee Raa kɛn raan ɔɔ gɔtn kaag do ki se,
mind nam taaɗ makɔŋ̃ ɔɔ: «Ɓɛrɛ, naaba naŋga!»
18 Gɔtn se maam m'aak maakŋ raa aal wusuk
wusuk, tɛɗ gajalaŋ, Raa taat makɔŋ̃ɔ ɔɔ naaŋa
kic ɓo te makɔŋ̃ɔ. Te kɛn naaŋ̃ te se, gɔtn Raa
aal debkilimi ɓii kalaŋ tap ɓo naaŋa te te bin
eyo. 19 Naaŋ̃ kɛn se, gɛgɛr kɛn magal se ɓaa tɔp
gɔtɔ kaam mɔtɔ ɔɔ gɛgɛrgen do naaŋ ki paac se
rua. Gɔtn se Raa saap do gɛgɛr kɛn Babilon kɛn
magal se ɔɔ naaŋ̃ aŋ̃ kɛɗn kaay kɔɔpm kɛn ɗooc ute
maak-taariŋ̃ kɛn kusiŋ̃ se. 20 Naaŋgen kɛn maane

gurug ɔlɗe daan ki paac ɔɔ ute koge se, 'tɛɗn gɔtɔ paac. 21 Isi magal magal siɗo maakŋ raa ki do jeege tu. Isi kalaŋ se deer ɓaa ɓaa kaasn kaam kɔɔr teeŋe si-dio. Ɔɔ jeege se naaj Raa taa dubar kɛn isi dabarɗe se. Taa dubargen aan doɗe ki se dubar gɛn teecŋ̃ nirli.

17

Gɛgɛr Babilon se, bɔɔrɔ oocga doŋ̃ ki

1 Ɔɔ maakŋ *kɔɗn Raage tun cilin kɛn ɔk *kɔɔpgen cili kɛn ɗooc te maak-taar *Raa jiɗege tu se, deb kalaŋ ɓaaɗo ɔŋuma ɔɔ ɗeekum ɔɔ: «'Ɓaaɗo, m'ai taaɗn mɛtn taar bɔɔr kɛn utu koocŋ̃ do mɛnd kɛɛsn gaabm kɛn jeege paac jeel gɔtiŋ̃a ɔɔ mɛnd kɛɛsn gaabm se taaɗ te gɛgɛr magal kɛn utu taa oolge tu se.» 2 Gaariŋgen do naaŋ ki paac se, naaŋ̃ deelɗenga tɛɗga jee kɛɛsn mɛndge; ɔɔ jee do naaŋ ki paac se, naaŋ̃ lee ɛɗɗen tɔtn koojŋ̃ biŋ̃ aay oono ɔɔ lee ɛɛsiŋ̃a.
3 Gɔtn se *Nirl Raa bɔɔy dom ki ɔɔ kɔɗn Raa uun ɓaansum do kɔɗ-ɓaar ki ɔɔ m'aak mɛnda iŋg kiŋg do daa-gaab ki ɔɔ daa-gaabm se aac dɛŋ dɛŋ. Roŋ̃ se paac gurug te taargen naaj Raa ɔɔ daa-gaabm se, doŋ̃ge cili ɔɔ kaajiŋ̃ge sik. 4 Mɛnd se uuso kal ute roŋ̃a aac dɛŋ, ɔk daab ro ki ɔmb biriŋ̃ biriŋ̃, ɔk kogen ute roɗege ɔɔ meeɗgen* ute roɗege kici. Mɛnd se ɔk kɔɔpm gɛn daab jiŋ̃ ki ɔɔ kɔɔpm se ɗooc ute nakgen jig eyo gɛn kɛɛsn gaabiŋ̃ge. 5 K'raaŋiŋ̃ do naaniŋ̃ ki ro kɛn k'jeel mɛtiŋ̃ eyo j'ɔɔ:
Maam ɓo m'gɛgɛr Babilon magal

* **17:4** Meeɗgen ute roɗege se ute taar nasar se je ɗeekŋ ɔɔ: *perles*.

maam ɓo ko mɛnd kɛɛsn gaabge paac
ɔɔ do naaŋ ki paac se,
maam sum ɓo m'tɛɗn nakgen *kusiɲ cir paac paac.

6 Maam m'aak mɛnd se, aay oon moosn jee
Raage kɛn saaɗn Isage se. Kɛn maam jaay m'aakiɲ
se, nakŋ se tap ɓo ɔkum taaɗ eyo.

7 Gɔtn se kɔɗn Raa ɗeekum ɔɔ: «Gɛn ɗi jaay nakŋ
se ɔki taaɗ ey se? 'Booyo! Maam m'utu m'ai taaɗn
mɛtn taar mɛnd kɛn iŋg do daa-gaab ki se ute
mɛtn taar daa-gaabm kɛn doŋge cili ɔɔ kaajiŋge
sik jaay *k'jeel mɛtiɲ ey se kici. 8 Daa-gaabm kɛn
naai aakiɲo tiŋgo se, ɓɔrse naaɲ gɔtɔ ɔɔ tɛɗga num
naaɲ utu aɗe teecɲ maakŋ gɔɔ kɛn jɛrl zuzu se, ɔɔ
ɓaa gɔtn kut ki. Ñum jee do naaŋ kɛn roɗe gɔtɔ
maakŋ Kitapm Kaaj kɛn Raa raaŋiɲo do dɔkiɲ kɛn
naaɲ utu aalo kaal dunia se, kɛn naaɗe jaay kaakŋ
daa-gaabm ese se, aɗen kɔkŋ taaɗ eyo, taa naaɲ
ɓo kɛn tiŋgo, ɓɔrse naaɲ gɔtɔ ɔɔ tɛɗga num utu aɗe
teecɲ daala.

9 «Ɓɔrse, ɔɲ jeege tɛɗn mɛtɛkɛ ɔɔ jeel-taara taa
jeel mɛtn nakgen se: dogen cili se, je taaɗn te
kogen cilin kɛn mɛnd iŋg do ki se ɔɔ je taaɗn ute
gaargegen cili se kici. 10 Maakŋ gaariŋge tun cili
se, jee mii se, kaaɗɗe deelga, ɔɔ kɛn gɛn k-mɛcɛge
se, ɓɔrse naaɲ ɓo gaarge, ɔɔ kɛn gɛn k-cilige se lɛ
aan te ey ɓɔrtɔ; anum kɛn naaɲ jaay aɗe ɓaa kic
ɓo 'tiŋg dɛn eyo. 11 Daa-gaabm kɛn tiŋgo ɔɔ ɓɔrse
gɔtɔ se, naaɲ kic ɓo maakŋ gaargege tun cili se sum
ɔɔ naaɲ ɓo kɛn utu kɔsn gaar gɛn k-martage se ɔɔ
naaɲ kic Raa utu aɲ kutu. 12 Ɔɔ kaajgen sikŋ kɛn
naai aako se lɛ, je taaɗn ute gaariŋgen sikŋ kɛn utu
kɔsn gaara ute daa-gaaba se tɛlɛ gɛn lɛr kalaŋ sum.

13 Gaariŋgen sik se paac utu tum dɔɔkŋ taarɗe
kalaŋ ɔɔ tɛɗn naaba ute tɔɔgɗe paac daa-gaab kɛn
se. 14 Naaɗe utu ɓaa 'tɛɗn bɔɔrɔ ute *Goon Baatn
Raa ɔɔ Goon Baatn Raa se utu aɗen ciri, taa naaŋ̃
ɓo Mɛl gɛn Mɛlge ɔɔ naaŋ̃ ɓo Gaar gɛn gaariŋge. Ɔɔ
jeegen kɛn naaŋ̃ daŋɗeno ɔɔ bɛɛr tɔɔɗɗeno tɛɗga jee
naaŋ̃ge ɔɔ kɛn tuj ɔrmɗe ey se, naaɗe kic utu aɗen
ciri.»
15 Tɛr kɔɗn Raa taaɗum ɔɔ: «Oolgen kɛn naai aak
mɛnd kɛɛsn gaaba iŋg taar ki se, je taaɗn ute jee
dɛngen do naaŋ ki ute mɛtjilɗege, ute taa naaŋɗege
ɔɔ ute taar naaŋɗege paac. 16 Kaajgen sikŋ kɛn naai
aakɗeno ute daa-gaaba se, utu kɔɔɗn kund mɛnd
kɛɛsn gaabm kɛn gɔtiŋ̃ gɔt se naata, ɔɔ an tɔsn ute
nakiŋ̃ge paac ɔɔ aŋ̃ kɔŋ̃iŋ̃ mɛt-beere. Naaŋ̃ maliŋ̃
kic, naaɗe aŋ̃ kɔsɔ ɔɔ mɛt kɔɔpiŋ̃ se lɛ naaɗe aŋ̃
tɔɔcɔ. 17 Gaariŋ̃gen sik se, Raa mala tɛɗɗenga tɛɗ
maakɗe ki, naaɗe tɛɗn naaba daa-gaab ki se, taa
daa-gaabm se kiŋg maakŋ gaariŋ̃ ki. Raa ɔlɗe tɛɗn
naaŋ̃ se, taa naaɗe tɛɗn nakŋ kɛn naaŋ̃ uuno doa
aan gɔɔ kɛn naaŋ̃ maakiŋ̃ jen ro ki. Daa-gaabm
se kiŋg maakŋ gaariŋ̃ ki bini taar kɛn Raa taaɗ se
'kaan ɗoobiŋ̃ ki.
18 «Ɔɔ mɛnd kɛn naai aakiŋ̃o se lɛ, je taaɗn ute
gɛgɛr magal, kɛn iŋg do gaariŋ̃ge tun do naaŋ ki
paac se.»

18

Babilon tɛrɛcga

1 Kɛn nakgen se jaay deel paac se, maam m'aak
*kɔɗn Raa kuuy bɔɔyo maakŋ raa ki ɔɔ kɔɗn Raa se
ɔk tɔɔg dɛna ɔɔ ute tɔɔgiŋ̃ se naaŋ̃ wɔɔr do naaŋa se
kɛlɛŋ kɛlɛŋ. 2 Naaŋ̃ taaɗ makɔŋ̃ɔ ɔɔ:

«Gɛgɛr magal Babilon se tɛrɛcga!
Ɗeere, naaŋ̃ se tɛrɛcga kamac kamac!
Ɓɔrse gɔtiŋ̃ se ɔɔp tɛɗga gɔtn maragge,
gɔtn sitange ɔɔ gɔtn yeelge ute daagen jig ey
kɛn jeege yɛɛmɗe yɛɛm se.
3 Naaŋ̃ se ɓo kɛn ɔl jeege tɛɗ nakŋ kɛn naaŋ̃ maakiŋ̃
jen ro ki
aan gɔɔ tɔtn koojŋ̃ biŋ̃ kɛn naaŋ̃ ɔl jeege paac aay
te maraadɗe se.
Ɔɔ nakŋ kɛn naaŋ̃ ɔl jeege tɛɗ se, nakŋ *kusiŋ̃ salal.
Ɔɔ gaariŋgen do naaŋ ki se,
naaŋ̃ ɔlɗe aay tɔtiŋ̃a ɔɔ ɛɛsiŋ̃a.
Ɔɔ jee tɛɗn zogen do naaŋ ki se lɛ,
tɛɗ jee nak dɛnge se, ute maal naaŋ̃ kɛn dɛn se.»
4 Tɛr m'booy mind nam kuuy taaɗ maakŋ raa ki
ɔɔ:
«Naasen jeemge se, 'teecki naatn maakŋ gɛgɛr kɛn
se,
ey num naase kic aki kɔl dose maakŋ kusiŋ̃ɗe ki,
ɔɔ dubar utu kaan doɗe ki se,
utu koocŋ̃ do naase ki kici;
5 taa kusiŋ̃ maakŋ gɛgɛr kɛn ese se,
ziiɗ bini ook aanga maakŋ raa ki
ɔɔ *Raa se saapga do nakge tun
te ɗoobiŋ̃ ey kɛn jeeŋ̃ge lee tɛɗ se.
6 Nakŋ naaŋ̃ tɛɗ jeege tu se,
naase kic 'tɛɗiŋ̃siŋ̃ki naaŋ̃ ki mɛt dio;
aan gɔɔ kɛn naaŋ̃ lee ɛɗ tɔtn k'deepiŋ̃ atak
maakŋ *kɔɔpiŋ̃ ki jeege tu se,
naase kic ɛɗiŋ̃ki tɔtn atak cir
gɛn naaŋ̃ se mɛt dio.
7 Aan gɔɔ naaɗe ɔŋo maala ɔɔ ɔŋo doɗe se,
ɓɔrse naase 'dabarɗeki makɔŋ̃ bin kici
ɔɔ ɔŋ̃ɗeki kapin aɗen tɔɔlɔ,

taa gɛgɛr se taaɗga taaɗ ute maakiɲ ɔɔ:
‹Maam se m'tɛɗga nɛɛlge do kaag dom ki se.
M'mɛnd-daay eyo ɔɔ mɔɔtn kapin lɛ am tɔɔl eyo.›
8 Taa naaɲ se ɓo, ɓii kalaŋ sum ɓo
nakgen ɔɔɲ se utu kaan doɲ ki,
aan gɔɔ yoa, kɔl doa ɔɔ ɓoa.
Ɔɔ naaɲ se j'utu j'aɲ tɔɔcɔ,
taa Mɛljege Raa Sidburku se
utu aɲ kɔjɲ bɔɔrɔ doɲ ki.»
9 Num gaariŋgen do naaŋ ki kɛn ɛndo maakŋ
kusiɲ gɛgɛr kɛn ese se ɔɔ tɛɗo maala gɔtn ese se,
kaaɗ kɛn naaɗe utu kaakŋ saa pooɗn gɛgɛr kɛn
k'tɔɔciɲ se, naaɗe utu tɔɔyɔ ɔɔ keem nɔɔ taariŋa.
10 Naaɗe ɗaar dɔkɔ ɔɔ ɓeer ɔɔ sɔm dubar ese se
koocɲ doɗe ki ɔɔ gɔtn se naaɗe tɔɔyɔ ɔɔ keem nɔɔ:
«Wɔɔy, wɔɔy nakage, aakki tu gɛgɛr Babilon,
gɛgɛr magala, naaɲ ɔk maala se!
Lɛr kalaŋ sum ɓo Raa tujiŋa.»
11 Jeegen ɔk nakŋ zogen do naaŋ ki paac eeme
ɔɔ ɔl doa taa gɛgɛr se, taa nakŋ zoɗege se, nam
tap ɓo dug ey sum. 12 Nakŋ zoɗege se: daab,
pudda, kogen ute roɗe, meeɗgen ute roɗe, kalgen
ute roɗege ɔɔ kɛn deer taac boŋ boŋ se, kalgen
ute roɗege cɛɛpɛ ɔɔ aac dɛŋ dɛŋ; kaaggen oot ni-
jimi, nakgen k'ɗaapɗe ute naaŋ ceeɗge, kaaggen
mɔŋgɔ, maal-zɛɛrɛ ute maal-kilimi, ute kogen raaŋ
aak bɛɛ bɛɛ, 13 naagŋ kaagŋ nijimi, nakgen oot
nijimi, itir, duɗgen oot nijimi ute kaaggen oot
koot kici, tɔtn koojɲ biɲ, uubu, ruju ute gɛmɛ,
maraŋge ute bɛŋge, sɛndge ute puusɗege, ɓulge ute
jee daŋgayge, nakgen se paac nam tap ɓo mɔɔtn
'dug ey sum. 14 K'taaɗ jeege tun maakŋ gɛgɛr kɛn
ese j'ɔɔ: «Nakŋ naase maakse 'je paac se gɔtɔga.

Maala ute nakgen tɛɗsen jaay jeege je se se, paac utga naatn. Nakgen bin se mɔɔtn j'aŋ̃ kɔŋ maakŋ gɛgɛrse ki ey sum.» 15 Jee tɛɗn zogen l̃ee ɓaaɗo tɛɗ maala maakŋ gɛgɛr kɛn ese se, naaɗe kic 'ɗaar dɔkɔ ɔɔ ɓeer ɔɔ sɔm dubar se koocŋ̃ doɗe ki. Gɔtn se naaɗe tɔɔyɔ ɔɔ eem nɔɔ:

16 «Wɔɔy, wɔɔy nakage, aakki tu gɛgɛr magal,
aan gɔɔ mɛnd kɛn tuuso kalgen deer taac boŋ boŋ
ute kɛngen cɛɛp taac dɛŋ dɛŋ
ɔɔ tɔlo kɔɗɔkŋ bi gɛn daab
ute meeɗge ɔɔ kogen ute roɗe se!
17 Maaliŋ̃ ute dɛniŋ̃ se, maakŋ lɛr kɛn kalaŋ ki sum
ɓo utga paac!»

Gɔtn se, jee tuur markabgen magal magala ute jee tɛɗn naabɗege ɔɔ jeegen maak ki paac se, ute jeegen tɛɗ naaba do baar ki paac se, naaɗe kic ɗaar dɔkɔ. 18 Kɛn naaɗe jaay aak saa pooɗn iiŋ̃ se, tɔɔɗ tɔɔy ɔɔ:

«Gɛgɛr jaay magal aas te gɛgɛr se, ɓɛrɛ, gɔtɔga!»

19 Naaɗe tɔs naaŋa bɔɔy doɗege tu ɔɔ tɔɔɗ tɔɔyɔ ɔɔ eem nɔɔ:

«Wɔɔy, wɔɔy nakage, aakki tu gɛgɛr magal ɗooc te maala
ɔɔ jeegen ɔk markabgen magal magala do baar ki paac se, naaɗe ɔŋɔ maala paac gɔtiŋ̃ ki,
ɔɔ maakŋ lɛr kɛn kalaŋ ki sum ɓo, maalɗe se utga!»

20 Num naase, jee maakŋ raa kɛn jee Raage,
naase *jee kaaŋ̃ naabm Isage
ute jee taaɗ taar teeco taar Raa ki se,
'tɛɗki maak-raapo!
Ute dubar kɛn Raa ɓaano doŋ̃ ki se
naaŋ̃ ɔgsenga sɛɛse.

21 Gɔtn se maam m'aak kɔɗn Raa tɔɔgɔ uuno ko
deer aan gɔɔ ko tooto undiŋ̃ maakŋ baar ki ɔɔ ɗeek
ɔɔ:
«Taa naaŋ̃ se ɓo Babilon, gɛgɛr magal se, j'utu j'aŋ̃
kund bin kici
ɔɔ mɔɔtn nam aŋ̃ kaak ey sum!
22 Jee kɔnd kurundge, jee kaage,
jee tuuy kaage ute jee tuuy pulge
mɔɔtn j'aɗen 'booy 'tɛɗn kaa gɔti ki ey sum;
jee tirɗge se mɔɔtn j'aɗen kɔŋ gɔti ki ey sum.
Ɔɔ mɔɔtn nam 'booy keem tooto gɔti ki ey sum.
23 Nam tap ɓo kaakŋ pooɗn lɔɔmpɔ gɔti ki ey sum
ɔɔ mɔɔtn nam tap ɓo taaɗn taa kɔkŋ mɛnda gɔti ki
ey sum,
taa jeegen ɔko nakŋ zo gɔti ki se,
naaɗe ɓo jee maalgen cir jeegen do naaŋ ki se paac.
Taa naai ute kɔrɗi kɛn 'lee tɛɗ se,
dɛrl mɛtjil jeegen do naaŋ ki paac.
24 Gɔtn naai ki se ɓo gɔtn k'tɔɔlo jee taaɗ taar teeco
taar Raa ki,
jee Raage ɔɔ jeegen paacŋ̃ k'tɔɔlɗe do naaŋ ki se.»

19

*Jeege tɛɗ maak-raapo gɛn kɔkŋ mɛnd *Goon Baatn Raa*

1 Kɛn nakgen se jaay deel se, m'booy gɔtɔ tɛɗ
gajalaŋ maakŋ raa ki aan gɔɔ dɔɔl jeege dɛn ɓo ul
taara ɗeek ɔɔ:
«Alɛluia!
K'tɔɔmki *Raa taa Raa naajege se,
Raa magala ɔɔ tɔɔgɔ;
naaŋ̃ ɓo Debm Kaajŋ̃ jeege.
2 Taa nakŋ naaŋ̃ tɛɗ paac se mɛt ki ɔɔ te ɗoobiŋ̃a.

Naaŋ ɔjga bɔɔrɔ do mɛnd kɛɛsn gaabm kɛn tuj do
naaŋa
ute nakgen *kusiŋ kɛn naaŋ lee tɛɗ se.
Raa dabariŋ se taa naaŋ tɔɔlga tɔɔl jee tɛɗn
naabiŋge.»
3 Tɛr maam m'booy naaɗe ɗeek daala ɔɔ:
«Alɛluia!
Mɛnd kɛɛsn gaabm se,
naaŋ ɓo gɛgɛr k'tɔɔciŋ jaay saaŋ tiiŋ gɛn daayum
daayum se.»
4 Gɔtn se magalgen sik-di-kaar-sɔɔ ute ne-ɗimgen
sɔɔ se, ɓaaɗo ɛrg naan Raa kɛn iŋg do kaag do ki se,
eemiŋa ɔɔ ɗeek ɔɔ:
«Aminˇ! Alɛluia!»
5 Tɛr m'booy mind deba gɔtn kaag do ki se taaɗ
ɔɔ:
«Naase paac jee tɛɗn naabiŋge, jeegen ɓeeriŋ,
jee aaliŋ maak ki ɔɔ jee aaliŋ maak ki eyo,
paac, k'tɔɔmki Raajege!»
6 Tɛr maam m'booy gɔtɔ tɛɗ gajalaŋ aan gɔɔ dɔɔl
jeegen dɛn ɓo taaɗa, aan gɔɔ maan zoor uu uu se
ɔɔ aan gɔɔ Raa kɛn taat makɔŋɔ se kici, tɔɔɗ tɔɔy
makɔŋɔ ɔɔ:
«Alɛluia!
Taa Mɛljege Raa se, naaŋ ɓo Sidburku, ɓɔrse naaŋ
uunga gaariŋa.
7 K'tɛɗki maak-raapjege ɔɔ ɔŋ maakjege raapm
sakaŋ
ɔɔ *k'nookki Raa!
Taa kaaɗn Goon Baatn Raa an kuun mɛndiŋ se
aasga
ɔɔ mɛndiŋ kic lɛ ɗaapga roŋ aakga bɛɛ bɛɛ.
8 Naaŋ j'ɛɗiŋ uus kal te roŋa,
cɛɛpɛ, aak bɛɛ ɔɔ ɔmb biriŋ biriŋ.»

Ɔɔ kal ese se je taaɗn te naabm bɛɛ ɔɔ ute ɗoobiɲ kɛn jee Raage lee tɛɗa.

9 Gɔtn se *kɔɗn Raa kalaŋ ɗeekum ɔɔ: «'Raaŋ ɔɔ: 'Maak-raapo jeege tun k'daŋɗe gɛn ɓaa kɔsn gɔtn kɔkŋ mɛnd Goon Baatn Raa ki se.» Tɛr naaɲ taaɗum ɔɔ: «Taar se taar mɛt ki. Kɛse taar Raa mala ɓo taaɗa.»

10 Gɔtn se maam m'ɛrg mɛtn jɛɲ ki m'je m'aɲ keeme. Naɓo naaɲ ɗeekum ɔɔ: «Ɔɲɔ! Ɔɲte 'kɛrgŋ naanum ki. Maam kic m'debm tɛɗn naaba aan gɔɔ naai ɔɔ aan gɔɔ gɛnaaigen aal maakɗe do taar Isa kɛn taaɗo se. Anum naai ɛrg naan Raa ki kaliɲ ki sum.» Taa taar kɛn Isa taaɗo jeege tu se ɓo, kɛse ko mɛtn taar kɛn jee taaɗ taar teeco taar Raa ki taaɗo se.

Nam ooko do sind ki raap lak lak

11 Tɛr gɔtn se, maam m'aak maakŋ raa ɔɔɗ waŋ ɔɔ m'aak sindi raap lak lak. Ɔɔ debm do ki se roɲ «Debm lee te kɛn mɛt ki» ɔɔ «Debm tuj te ɔrmiɲ eyo.» Ɔɔ naaɲ ɔj bɔɔrɔ ɔɔ ɗo ute kɛn mɛt ki. 12 Kaamiɲ se lɛ aan gɔɔ poodn ɔk kɔkɔ. Ɔɔ naaɲ ɔk laatn gaariŋge dɛna doɲ ki. Ɔɔ k'raaŋiɲ roɲ ro ki ɔɔ ro se naaɲ kaliɲ ki sum ɓo jeeliŋa. 13 Kal naaɲ uuso se, j'ɔliŋga kɔl maakŋ moos ki. Ɔɔ naaɲ mala se, k'daŋiɲ «Taar gɛn Raa.» 14 Ɔɔ dɔɔl asgargen maakŋ raa ki tuuso kalgen te roɗege, cɛɛpɛ ɔɔ taak bɛɛ bɛɛ. Naaɗe tooko do sɛndge tun raap raapo ɔɔ daaniŋa. 15 Ɔɔ debm kɛn ooko do sind kɛn raap lak lak se, gɔrɗ-jɛrl aata teeco taariɲ ki gɛn tɔɔl jee do naaŋ ki. «Ɔɔ jeege se naaɲ utu aɗe tɔnd ute sirɗn k'ɗaapiɲ ute maala*.» Ɔɔ naaɲ utu aɗen daal maakŋ duguɗn maak-taar

* **19:15** Aak KKR 2.9.

Raa Sidburku ki kɛn *kusiŋ̃ aan gɔɔ kɛn k'daal koojŋ̃ biŋ̃ jaay maaniŋ̃ tɛɗ tɔtɔ se. 16 Ro kaliŋ̃ ki ɔɔ
ro pɛɛliŋ̃ ki se, k'raaŋiŋ̃ga raaŋ roŋ̃ j'ɔɔ:
Kɛse Gaar gɛn gaariŋ̃ge ɔɔ Mɛl gɛn mɛlge.

17 Tɛr maam m'aak maakŋ kaaɗ ki se, *kɔɗn Raa ɗaar ɗaara. Gɔtn se, naaŋ̃ ɔɔɗ ɔɔy makɔŋ̃ɔ ɔɔ daŋ yeelgen tiiŋ̃ maakŋ raa ki raan paac se ɔɔ: «'Tuski naapa ɔɔ 'ɓaakiro utu aki kɔsn kɔsn kɛn Raa tɛɗiŋ̃ dɛn se. 18 'Baakiro aki kɔsn gaariŋ̃gen ooyga kooyo, magal asgarge, bubm asgarge, sɛndge ɔɔ jee tooko do ki, jeegen paacŋ̃ ɓulge ute jeegen ɓulge eyo, jeegen j'aalɗen maak ki ɔɔ ute kɛngen j'aalɗen maak ki eyo.»

19 Gɔtn se tɛr maam m'aak daa-gaabm deet deetn kɛn ooko maakŋ baar ki, gaariŋ̃gen do naaŋ ki ute asgarɗege, naaɗe paac tusu gɛn tɛɗn bɔɔrɔ ute debm kɛn ooko do sind kɛn raap lak lak ute asgariŋ̃ge se. 20 Anum daa-gaabm se, kɛn k'ciriŋ̃ se, k'ɓaa k'j'ɔkiŋ̃a ɔɔ debm kɛn tɛɗ roŋ̃ aan gɔɔ debm taaɗtaar teeco taar Raa ki kɛn lee tɛɗ nakgen deel doa naaniŋ̃ ki jaay lee dɛrl jeege ɔk nakŋ kaakŋ jeele roɗe ki kɛn daa-gaaba tɔndɗe se ɔɔ lee ɛrg naan nakŋ kɛn k'cɔɔciŋ̃ teciŋ̃ tec se, naaŋ̃ se kic j'ɔkiŋ̃a. Naaɗe di se paac k'tɔk k'j'ɔmbɗen zɛɛrɛ maakŋ baar pooɗ kɛn ɔk nakŋ aan gɔɔ kuɗn pooɗn ɔk ɓuluk ɓuluk se maak ki. 21 Jee mɛtiŋ̃ge lɛ, debm do sind ki se tɔɔlɗe ute gɔrɗ-jɛrlɛ kɛn teeco taariŋ̃ ki se. Ɔɔ yoɗege se yeelge ɔsɗe te maraadɗe.

20

**Bubm sitange j'ɔkiŋ̃ daŋgay gɛn ɓaara dupu*

1 Tɛr maam m'aak *kɔɗn Raa bɔɔyo maakŋ raa ki
ɔɔ naaŋ̃ ɔk lɛkɛrlɛ gɛn taa gɔɔ jɛrl zuzu se ute ziŋ̃ziri
magala jiŋ̃ ki. 2 Ɔɔ k-lamaga se naaŋ̃ ɓaa iij-ɔkiŋ̃a.
K-lamagŋ se naaŋ̃ ɓo wɔɔjŋ̃ do dɔkiŋ̃a ɔɔ naaŋ̃ ɓo
Bubm sitangen kɛn k'daŋjiŋ̃ Iblis se kici. Gɔtn se
naaŋ̃ dɔɔkiŋ̃ te ziŋ̃ziri gɛn ɓaara dupu. 3 Naaŋ̃ uun
undiŋ̃ maakŋ gɔɔ kɛn jɛrl zuzu se, ɔɔ ɗɛkɛliŋ̃ taara
doŋ̃ ki ɔɔ tɛɗiŋ̃ nakŋ kɛn nam tap ɓo ɔk ɗoobm aŋ̃
kɔŋ kɔɔɗ eyo, taa naaŋ̃ mɔɔtn 'kɔŋ dɛrl jee do naaŋ
ki eyo bini ɓaar dupu se kaasa. Kɛn ɓaar dupu se
jaay deelga num, j'utu j'aŋ̃ kɔɔɗn kɔlɔ naɓo kɔŋ tiŋg
dɛn eyo.

4 Tɛr maam m'aak kaag doge ɔɔ jee tiŋg do ki
se, j'undɗen kulu gɛn kɔjŋ̃ bɔɔrɔ do jeege tu ɔɔ
ko jeegen k'tɔɔlɗe taa saaɗn Isa ɔɔ taa Taar *Raa.
Naaɗe se ɔŋ ɛrg te naan daa-gaab ki eyo ɔɔ naan
nak kɛn k'cɔɔciŋ̃ teciŋ̃ tec se eyo ɔɔ nakŋ kaakŋ
jeele kɛn naaŋ̃ tɔnd naan jeege tu ute ji jeege tu se
kic, naaɗe ɔk eyo. Naaɗe se ɓo jee kɛn duro daan
yoge tu ɔɔ kɔsn gaara ute *al-Masi gɛn ɓaara dupu
se. 5 Naaɗe se ɓo jee kɛn utu dur deet deet daan
yoge tu ɔɔ yogen kuuy se lɛ, kɔŋ dur eyo bini ɓaar
dupu se deel jaayo. 6 Maak-raapo jeege tun *salal
kɛn Raa durɗeno deet deet daan yoge tu se. Taa yo
gɛn k-dige se aɗe kɔŋ tɛɗn ɗim eyo. Naaɗe se utu
tɛɗn jee tɛɗn sɛrkge gɛn Raa ɔɔ te gɛn al-Masi. Ɔɔ
naaɗe se utu kɔsn gaara gɛn ɓaara dupu te al-Masi.

**Bubm sitange bɔɔrɔ ɔsiŋ̃ga*

7 Kɛn ɓaara dupu jaay deelga num, Bubm si-
tange se j'utu j'aŋ̃ kɔɔɗiŋ̃ naatn maakŋ daŋgay ki.
8 Ɔɔ naaŋ̃ utu ɓaa dɛrl jeegen mɛtn naaŋ kɛn kaam

sɔɔ paacn̰ kɛn k'daŋɗe utu ro Gog ɔɔ Magog* se. Naaɗe utu tusn dɛna aan gɔɔ kɛɛsn maakŋ baar ki gɛn ɓaa tɛɗn̰ bɔɔrɔ. 9 Naaɗe wɔɔkŋ dɔɔɗn̰ do naaŋa paac ɔɔ ɓaaɗo gurug ɔl jee Raagen maakŋ gɛgɛr kɛn Raa jen̰ se. Naɓo pooɗo bɔɔyo maakŋ raa ki ɓaaɗo ɔsɗe paac. 10 Ɔɔ Iblisn kɛn lee dɛrlɗe se j'uun j'undin̰ maakŋ baar pooɗ kɛn ɔk nakŋ aan gɔɔ kuɗn̰ pooɗn̰ ɔk ɓuluk ɓuluk se. Kɛse ɓo gɔtn daa-gaaba ute debm kɛn tɛɗ ron̰ aan gɔɔ debm taaɗ taar teeco taar Raa ki se, k'siɗe maak ki. Ɔɔ gɔtn se, nɔɔrɔ katara, naaɗe dabar gɛn daayum daayum.

Ɓii kɔjn̰ bɔɔr kaam mɔɔtn

11 Gɔtn se tɛr maam m'aak kaag do magal raap raapo ɔɔ debm iŋg do ki se. Maakŋ raa ute do naaŋa se aan̰ iig naanin̰ ki kilu. 12 Tɛr maam m'aak jee ooyga kooyo paac: jee j'aalɗen maak ki ɔɔ jee j'aalɗen maak ki ey se ɗaar ɗaar naan kaag do ki se. Ɔɔ gɔtn se, k'tɔɔɗ k'taal kitapge. Ɔɔ m'aak kitapm kuuy se j'ɔɔɗ j'aalina ɔɔ naan̰ se Kitapm Kaaja. Ɔɔ jee ooyga kooy paac se, j'ɔjɗe bɔɔrɔ do nakge tun naaɗe tɛɗa jaay k'raaŋinoga raaŋ maakŋ kitapge tun ese se. 13 Maane lɛ, jee kɛn naan̰ tɔɔlɗeno paac se, naan̰ ɓaanɗeno. Yo ute ɓee yoge kic ɓaano ute yoɗegen kɛn naaɗe tɔkɗeno se. Ɔɔ yoge se naŋa naŋa kic ɓo j'ɔjin̰ bɔɔrɔ do nakge tun naan̰ tɛɗo. 14 Gɔtn se Yo ute ɓee yoge se, k'tɔs k'j'ɔmbɗe maakŋ baar pooɗ ki. Ɔɔ maakŋ baar pooɗ kɛn se ɓo gɔtn yo gɛn k-dige se. 15 Debm jaay k'j'ɔŋ te ron̰ maakŋ Kitapm Kaaj ki ey se, naan̰ se j'an̰ kuun̰ kundin̰ maakŋ baar pooɗ ki.

---

* **20:8** Gog ɔɔ Magog se taaɗ te ro taa naaŋgen jeenge jee wɔɔy jee Raage. Aak Ezk kon̰ 38 ɔɔ 39.

21

Maakŋ raa ute do naaŋ kiji

1 Tɛr maam m'aak maakŋ raa kiji ute do naaŋa
kiji taa maakŋ raa ute do naaŋ do dɔkiɲ̃ se lɛ,
aaɲ̃ iigga ɔɔ baar se tɛɗ gɔtɔ. 2 Maam m'aak̃ gɛgɛr
*salal̃ kɛn k'daŋiŋ̃ Jeruzalɛm kiji kɛn *Raa bɔɔyiɲ̃o
maakŋ raa ki. Gɛgɛr se ɗaapga roɲ̃ aan gɔɔ mɛnd
kɛn ɗaapga roɲ̃a iŋg aak kaak kaam gaabiɲ̃ se.
3 Gɔtn se, maam m'booy mind deba gɔtn kaag do ki
ɔɔɗ ɔɔy makɔɲ̃ɔ ɗeek ɔɔ: «Ɓɔrse Raa ɔndga *kɔrɔriɲ̃
daan jikilimge tu ɔɔ naaɲ̃ utu tiŋg te naaɗe ɔɔ naaɗe
se tɛɗn jeeɲ̃ge. Raa mala tiŋg te naaɗe ɔɔ naaɲ̃
ɓo tɛɗn Raaɗe. 4 Naaɲ̃ utu aɗen kɔtn kaa-maanɗe.
Yo tɛɗn gɔtɔ, kɔl doa, tɔɔyɔ, dubar, naaɗe se paac
mɔɔtn 'tɛɗn gɔtɔ, taa duni do dɔkiɲ̃ se, 'tɛɗga gɔtɔ.»
5 Ɔɔ debm kɛn iŋg do kaag do ki se ɗeek ɔɔ: «Ɓɔrse,
nakge paac maam m'tɛɗiɲ̃ga tɛɗga kiji.» Tɛr naaɲ̃
ɗeekum ɔɔ: «'Raaŋ ɔɔ: ɗeer ɗeer, taar se taar mɛt
ki!»

6 Tɛr naaɲ̃ taaɗum ɔɔ: «Ɓɔrse, naaba aasga
ɗoobiɲ̃ ki. Maam ɓo m'Alpa ɔɔ m'Omega, maam ɓo
m'kupm mɛta ɔɔ m'taar tɔɔliɲa. Ɔɔ debm maane
tɔɔliɲ̃ num, ɓaaɗo ɔɔ maam m'aɲ̃ kɛɗn maan kɛn
ɛɗ kaaja se cɛrɛ. 7 Ɔɔ debm jaay cirga se, naaɲ̃
utu 'kɔsn kaagŋ ɓea, ɔɔ kaag ɓee naaɲ̃ kɔs se je
ɗeekŋ ɔɔ maam m'aɲ̃ tɛɗn Raaɲa ɔɔ naaɲ̃ am tɛɗn
goonuma. 8 Num gaŋ jee ɔk nakge paac ɔɔɲ̃ eyo,
jee tuj ɔrmɗege, jee tɛɗ nakgen *kusiɲa, jee tɔɔl
jeege, jee kɛɛsn mɛndge te gaabge, jee ooj roɗe,
jee maragge ute jee taar-kɔɔɓge, paac se utu ɓaa
maakŋ baar pooɗ kɛn ɔk nakŋ aan gɔɔ kuɗn pooɗn

ɔk ɓuluk ɓuluk se. Kɛse ɓo gɔtn kɛn k'daŋiŋ̃ yo gɛn k-dige se.»

Jeruzalɛm kɛn kiji

9 Gɔtn se maakŋ *kɔɗn Raage tun cilin kɛn ɔk *kɔɔpm ɗooc te dubar se, deb kalaŋ ɓaaɗo ɔŋuma ɔɔ ɗeekum ɔɔ: «'Baaɗo, m'ai taaɗn mɛnd *Goon Baatn Raa kɛn utu aŋ̃ kɔk se.» 10 Gɔtn se *Nirl Raa bɔɔy dom ki ɔɔ uun ɔlum do ko kɛn magala ɔɔ jɛrlɛ ɔɔ naaŋ̃ taaɗum gɛgɛr *salal kɛn k'daŋiŋ̃ Jeruzalɛm se ɔɔ gɛgɛr se ɓo kɛn maam m'aakiŋ̃o Raa bɔɔyiŋ̃o bɔɔy maakŋ raa ki se. 11 Ɔɔ maakŋ gɛgɛr kɛn ese se, tɔɔgŋ Raa wɔɔriŋ̃ kɛlɛŋ ɔɔ wɔɔriŋ̃ aan gɔɔ ko kɛn te roŋ̃, kɛn k'daŋiŋ̃ jasp ɔɔ jasp se tec aan gɔɔ maan tooɗ yɛl yɛl se. 12 Gɛgɛr se ɔk durdur ɔɔ durduriŋ̃ se jɛrlɛ ɔɔ paata. Naaŋ̃ ɔk taa ɗoobge sik-kaar-dio ɔɔ taa ɗoobgen sik-kaar-di se ɔk kɔɗn Raage tak tak. Ɔɔ taa ɗoobgen se k'raaŋɗe ro taa ɓee gaan *Israɛlgen sik-kaar-di se ro ki. 13 Taa ɗoobgen sik-kaar-di se k'tɔɔɗɗe gɔtɔ kaam sɔɔ: kaam kaaɗa tookŋo se ɔk taa ɗoobo mɔtɔ. Kaam kaam kooko se ɔk taa ɗoobo mɔtɔ, kaam kaam bɔɔyɔ se, ɔk taa ɗoobo mɔtɔ ɔɔ kaam kaaɗa toocŋ̃ kic ɔk taa ɗoobo mɔtɔ. 14 Ɔɔ durdur gɛgɛr se lɛ k'rɛɛs koge sik-kaar-dio do naapge tu jaay j'iiniŋ̃ do ki. Ɔɔ kogen sik-kaar-di se k'raaŋiŋ̃ ro gɛn jee ̃kaaŋ̃ naabm Goon Baatn Raagen sik-kaar-di se roɗege tu.

15 Ɔɔ debm kɛn ɗaar taaɗ te maam se, ɔk nakŋ dɔɔjŋ̃ gɔtɔ jiŋ̃ ki ɔɔ nakŋ dɔɔjiŋ̃ se lɛ gɛn daab. Gɔtn se gɛgɛr, taa ɗoobiŋ̃ge ɔɔ durduriŋ̃ge se paac, naaŋ̃ dɔɔjɗe. 16 Ɔɔ gɛgɛr se, kaam mɛndiŋ̃ ute kaam gaabiŋ̃ se k'dɔɔjɗe se aas kaas te naapa.

Naaŋ dɔɔjiŋ ute nakŋ dɔɔjɔ se. Ɔɔ dɔɔjiŋ se ɔŋiŋ staad* dupu-sik-kaar-dio (12 000). Naaŋ dɔɔj kaam gaabiŋa kaam mɛndiŋa ɔɔ kaam jɛrliŋ ook kook se, naaŋ ɔŋɗe aas kaasa. 17 Naaŋ dɔɔj durdur ɔɔ dɔɔjiŋ se, ɔŋiŋ aas cili kaar-te-si-sɔɔ-kaar-sɔɔ (144)†. Ɔɔ kɔɗn Raa dɔɔjiŋ ute cili aan gɔɔ gɛn jikilimge se sum. 18 Durdur gɛn gɛgɛr j'iiŋiŋ te ko kɛn k'daŋiŋ jasp. Ɔɔ gɛgɛr se lɛ, paac k'tɛɗiŋ te daab. Ɔɔ daabiŋ se lɛ, daabm salal ɔɔ tooɗ yɛl yɛl aan gɔɔ maane. 19 Kogen jaay j'uuno mɛtn durdur gɛgɛr ese se, k'tamariŋo ute napar kogen te roɗe ɔɔ taak bɛɛ bɛɛ. Ko kɛn j'uuno mɛta deet deet se, roŋ jasp. Gɛn k-dige se, k'daŋiŋ sapir ɔɔ ko se zɛɛr zɛɛrɛ. Gɛn k-mɔtɔge se, k'daŋiŋ kalsedoan. Naaŋ se raaŋ zɛɛr zɛɛrɛ. Ko gɛn k-sɔɔge se roŋ emorid. Naaŋ se zɛɛr cidîɗ. 20 Ko gɛn k-miige se, roŋ sardoan. Naaŋ se aac dɛŋ. Ko gɛn k-mɛcɛge se, roŋ kornalin. Naaŋ se aac ilim kilimi. Ko gɛn k-cilige se, roŋ krizolit. Naaŋ se zɛɛr ɔmb mɛt ki biriŋ biriŋ. Ko gɛn k-martage se, roŋ beril. Naaŋ se zɛɛr kɔɔs kɔɔsɔ. Ko gɛn k-jɛrnaŋge se roŋ topaz. Naaŋ se kɔɔs kɔɔsɔ. Ko gɛn k-sikge se roŋ krizopraz. Naaŋ se zɛɛr kɔɔs kɔɔs mɛt ki. Ko gɛn k-sik-kaar-kalaŋ se, roŋ iasint. Naaŋ se zɛɛr ilim kilim mɛt ki. Ko gɛn k-sik-kaar-di se, roŋ amatist. Naaŋ se zɛɛr ilim kilimi. 21 Taa ɗoobiŋgen sik-kaar-di se, ɔk meeɗgen te roɗe se sik-kaar-dio. Ɔɔ taa ɗoobo ɓo ɔk meeɗe kalaŋ tak tak. Ɔɔ gɛgɛr se bɔɔriŋ se paac te daab ɔɔ daabiŋ se salal ɔɔ tooɗ yɛl yɛl aan gɔɔ maane.

22 Gaŋ maakŋ gɛgɛr se, maam m'aak te *'Bee

* **21:16** Staad kalaŋ se ɓaa ɓaa kaasn nakŋ mɛtir kaar-dio.
† **21:17** Kɛse aan gɔɔ mɛtir 65.

Raa eyo taa Mɛljege Raa Sidburku ute Goon Baatn Raa utu gɔtn ese ɔɔ naaɗe se ɓo Ɓee Raa mala. 23 Gɛgɛr se je kaaɗ eyo ɔɔ je laap eyo taa Raa mala te *nookiŋa ɔɔ Goon Baatiŋ ɓo, wɔɔrɗe. 24 Mɛtjil jee do naaŋ ki paac se, naaŋ ɓo lee wɔɔrɗen gɔtɔ. Ɔɔ gaariŋgen do naaŋ ki se utu ano ɓaa te maalɗege se paac maakŋ gɛgɛr kɛn ese. 25 Gɛgɛr se, taa ɗoobiŋge k'gaasɗe eyo, taa gɔtn ese nɔɔrɔ gɔtɔ. 26 Gɔtn se jee do naaŋ ki ano ɓaa ute maalɗege ute nakŋ koonɗege maakŋ gɛgɛr kɛn ese. 27 Ɔɔ nakgen jig eyo, kɔŋ kɛnd maakŋ gɛgɛr kɛn ese eyo. Ɔɔ jee tɛɗn nakgen *kusiŋ kɛn ɔk taaɗ eyo ute jee taaɗ taar-kɔɔbɔ, naaɗe se kici 'kɔŋ kɛnd maakŋ gɛgɛr kɛn ese eyo. Anum jee kɛnd maakŋ gɛgɛr kɛn ese se, jee kɛn k'raaŋga raaŋ roɗege maakŋ Kitapm Kaajŋ gɛn Goon Baatn Raa ki se jaayo.

22

1 Tɛr *kɔɗn Raa taaɗum oolo kɛn ɔk maan kɛn ɛɗ kaaja. Ool se iiŋo gɔtn kaag do *Raa ki ute gɛn *Goon Baatn Raa ki. Ɔɔ ool se maaniŋ tooɗ yɛl yɛl. 2 Ool se ɔɔy teec daan bɔɔr kɛn maakŋ gɛgɛr ki. Ɔɔ kaagŋ kɛn ɛɗ kaaja jeege tu se ɗaar jɛŋiŋge tu. Kaagŋ se maakŋ baar ki se naaŋ ooj ɗɔɔl mɛt sik-kaar-dio. Ɔɔ maakŋ laap ki tak ɓo naaŋ oojo. Ɔɔ kambiŋ se ɓo kɛn lee ɛɗ lapia mɛtjil jikiliŋge tu paac. 3 Maakŋ gɛgɛr kɛn ese se, nakgen k'naamɗega naam se tɛɗn gɔtɔ. Kaag do Raa ute gɛn Goon Baatn Raa se 'tɛɗn gɔtn ese ɔɔ jee tɛɗn naabm Raage se utu aŋ lee keeme. 4 Naaɗe utu kaakŋ daan kaamiŋa ɔɔ ro Raa se j'utu j'aɗesiŋ raaŋ do naanɗege tu. 5 Gɔtn naane se, nɔɔrɔ gɔtɔ. Kaaɗa ute lɔɔmpɔ se, nam tap ɓo je ey sum, taa

Mɛljege Raa mala utu aɗen wɔɔr gɔtɔ. Ɔɔ naaɗe se utu ˈkɔsn gaara ute naaŋ̃ gɛn daayum daayum.

Ɓɛrɛ, Isa utu ɓaaɗo

6 Tɛr *kɔɗn Raa taaɗum ɔɔ: «Ɓeer ɗeer, taar se
taar mɛt ki. Mɛljege Raa kɛn ɛɗo Nirliŋ̃ jeege tun
taaɗ taar teeco taariŋ̃ ki se, naaŋ̃ debm ɔlo kɔɗiŋ̃
gɛn taaɗn nakgen ɔɔpga baat utu kaan se jee tɛɗn
naabiŋ̃ge tu.»
7 Isa ɗeek ɔɔ: «ˈBooyki! Ɓɛrɛ, maam mˈɔɔpga
gɔɔrɔ mˈutu mˈaɗe ɓaa. Maak-raapo deb kɛn booy
uun taar kɛn kˈtaaɗiŋ̃ maakŋ kitap kɛn ese se, taa
taar se teeco taar Raa ki.»
8 Debm kɛn booyo ɔɔ aako nakgen deel paacŋ̃
ese se, kɛse maam Jan. Kɛn maam jaay mˈbooyo
ɔɔ mˈaako aas se, maam mˈooc mɛtn jɛ kɔɗn Raa
kɛn taaɗum nakgen deel ese se, mˈje mˈaŋ̃ keeme.
9 Naɓo naaŋ̃ taaɗum ɔɔ: «Ɔŋ̃ɔ! Ɔŋ̃te ˈkɛrgŋ naanum
ki. Maam kic mˈdebm tɛɗn naaba aan gɔɔ naai
ɔɔ aan gɔɔ gɛnaaigen jee taaɗ taar teeco taar Raa
ki ute jee kɛn booy uun taar kɛn kˈraaŋiŋ̃ maakŋ
kitap kɛn ese se. Anum naai se, eem Raa kaliŋ̃ ki
sum!»
10 Tɛr naaŋ̃ ɗeekum ɔɔ: «Taargen kɛn maakŋ kitap
kɛn ese se, teeco taar Raa ki; ɔŋ̃te ˈkɔyiŋ̃a, taa
kaaɗn kɛn Raa an tɛɗn nakgen se ɔɔpga gɔɔrɔ. 11 Bin
se, debm kɛn jaay tɛɗ naka te ɗoobiŋ̃ ey se, ŋ̃ˈtɛɗ
ŋ̃ˈɓaan sak sak ɔɔ debm tɛɗn nakgen jig ey se kic
lɛ, ŋ̃ˈtɛɗn ŋ̃ˈɓaa sak sak. Num debm tɛɗ naka ute
ɗoobiŋ̃a, ŋ̃ˈtɛɗ ŋ̃ˈɓaa te naaniŋ̃a ɔɔ debm kɛn *salal
se, ŋ̃ˈtɛɗn salal ŋ̃ˈɓaa te naaniŋ̃ kici.»
12 Isa ɗeek ɔɔ: «ˈBooyki! Ɓɛrɛ, ɔɔpga gɔɔrɔ maam
mˈutu mˈaɗe ɓaa. Ɔɔ kɛn maam mˈaɗe ɓaa se,
mˈano ɓaa ute nakŋ kɛn naŋa naŋa kic ɓo utu mˈaŋ̃

kɛɗn bɛɗiŋ̃ do nakgen tun naaŋ̃ tɛɗo. 13 Maam se
m'Alpa ɔɔ m'Omega*, maam ɓo m'debm m'deete
ɔɔ debm kaam mɔɔtn. Ɔɔ maam ɓo m'kupm mɛta
ɔɔ m'taar tɔɔliŋ̃a.»
14 «Maak-raapo jeege tun lee tug kalɗege. Ute
naaŋ̃ se naaɗe ɔk ɗoobo gɛn kɔsn koojŋ̃ kaagŋ kɛn
ɛɗ kaaja maakŋ gɛgɛr kɛn ese se ɔɔ kɔŋ̃ kɛnd te taa
ɗoobo. 15 Num gaŋ jee tɛɗn nakŋ sɔkɔŋ̃ge, jee ooj
roɗege, jee kɛɛsn mɛndge ute gaabge, jee tɔɔl jeege,
jee maragge ɔɔ jee lee tɛɗ taar-kɔɔɓge se, naaɗe se
paac 'kɔɔpm naatn.»
16 «Maam m'Isa m'ɔlo kɔɗum taa 'ɓaa tɛɗn
saaɗum naan *eglizge tun gɔtn ɓaa se paac. Maam
se, m'teeco mɛtjil gɛn Gaar *Daud ki ɔɔ maam ɓo
Bɛbɛlɛ.»
17 Gɔtn se Nirl Raa ute mɛnd *Goon Baatn Raa ɗeek
ɔɔ: «'Baaɗo!» Ɔɔ debm kɛn booyga taar se kic ɓo
ŋ̃'ɗeek ŋ̃'ɔɔ: «Ŋ̃'ɓaaɗo! Debm kɛn maan tɔɔliŋ̃a ɔɔ
je kaay maan kɛn ɛɗ kaaja se, ŋ̃'ɓaaɗo ŋ̃'kaay cɛrɛ.»

Jan taaɗ naŋ taariŋ̃a

18 Jee paacŋ̃ kɛn booy taar Raa kɛn k'raaŋiŋ̃
maakŋ kitap kɛn teeco taar Raa ki ese se, maam
Jan m'ɗeeksen m'ɔɔ: debm jaay ziiɗ taara do
taar kɛn se num, Raa kic utu aŋ̃ ziiɗn dubar kɛn
k'raaŋiŋ̃ maakŋ kitap ki se do ki. 19 Ɔɔ taar Raa kɛn
k'raaŋiŋ̃ maakŋ kitap kɛn teeco taar Raa ki ese se
jaay, debm ɔɔɗn naatn ute kɛn kalaŋ se, naaŋ̃ se
'kɔŋ̃ kɔsn koojŋ̃ kaagŋ kɛn ɛɗ kaaja se eyo ɔɔ 'kɔŋ̃
kɛnd maakŋ gɛgɛr kɛn *salal se ey kici.
20 Tɛr Isan kɛn taaɗ nakgen ara se taaɗ ɔɔ: «Ɗeere,
maam se ɔɔpga gɔɔrɔ m'utu m'ɓaaɗo.»

---

* **22:13** Aak Apok 1.8.

*Amin! Mɛljege Isa, ˈɓaaɗo!
21 Ɔŋ̃ Mɛljege Isa asen tɛɗn bɛɛŋ̃ naase ki paac.

Kitapm kɛn Raa dɔɔko kiji ute jeege
New Testament in Kenga

copyright © 2012 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Kenga

Translation by: Wycliffe Bible Translators

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.
This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (http:// creativecommons.org/ licenses/ by-nc-nd/ 3.0/) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.
You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

- You must give Attribution to the work.
- You do not sell this work for a profit.
- You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Kenga

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.
This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.
You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

- You include the above copyright and source information.
- You do not sell this work for a profit.
- You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-03-17

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 29 Jan 2022
de2980b7-692d-557d-af49-da5784485d94